

DEZBATERI ACADEMICE

CAIETUL PROFESORULUI

2016

BUILDING ARGUMENTS
ARDOR ROMANIA

PAGINĂ CU DETALIILE EDITORIALE (AUTORI, ETC)

Autori:

Genoveva Cerchez

Emil Lazăr

Elena Manea

Florin George Popovici

Dan Sima

Liliana Sonea

Elena Sticlea

Maria Zgăbărdici

Cuprins

Notă de prezentare	3
Competențe generale.....	3
Sugestii de realizare a evaluării pentru disciplina opțională „Dezbateri academice”	3
Unitatea de învățare 1: Argumentarea.....	5
Pentru ora 1 (Ce înseamnă a argumenta?)	6
Pentru ora 2 (Building arguments).....	7
Pentru ora 3 (Evaluare argumente)	7
Anexe.....	8
Anexa 1 – liste de moțiuni	8
Unitatea de învățare 2: Contraargumentarea.....	13
Pentru ora 1 (Curtea cu jurați):	14
Pentru ora 2 (Scrima argumentelor).....	15
Pentru ora 3 (Cum contraargumentăm?).....	15
Anexe.....	16
Anexa 1 Text - victimă	16
Anexa 2 – Exemplu de suită argument-respingere-contraargument-respingere	17
Unitatea de învățare 3: Elemente de stil în dezbaterile academice	18
Pentru ora 1 (Ce înseamnă a vorbi cu stil?).....	19
Pentru ora 2 (Exerciții de susținere a unui discurs public)	20
Unitatea de învățare 4: Documentarea.....	22
Pentru ora 1 (De ce ne documentăm și cum o facem?).....	23
Pentru ora 2 (Despre credibilitatea surselor)	24
Pentru ora 3 (Documentarea unui caz).....	26
Unitatea de învățare 5: Etica în dezbateri	28
Pentru ora 1 (Etica în dezbateri)	29
Unitatea de învățare 6: Consemnarea dezbaterii	32
Pentru ora 1 (Telefonul fără fir):	33
Pentru ora 2 (A auzi nu înseamnă a înțelege).....	33
Pentru ora 3 (Stilul e omul însuși!).....	34
Unitatea de învățare 7: Arbitrajul runde de dezbateri în formatul World Schools.....	36
Pentru ora 1 (Cum e să fii judecător?).....	37
Unitatea de învățare 8: Elemente de format	40
Pentru ora 1 (Guvernul și Opoziția).....	41
Pentru ora 2 (Importanța definițiilor)	41
Pentru ora 3 (Importanța regulilor în dezbateri)	42
Pentru ora 4 (Despre intervenții).....	42
Pentru ora 5 (Utilizarea flow-lui)	43
Anexe.....	44
Anexa 1 – Rolurile vorbitorilor	44
Anexa 2 – Responsabilitățile vorbitorilor în formatul de dezbateri World Schools Style (WSS)	45
Unitatea de învățare 9: Construcția cazurilor	46
Pentru ora 1: (Dezvoltăm concepte I).....	47
Pentru ora 2: (Dezvoltăm concepte II)	47
Pentru ora 3: (Clasificăm moțiuni)	47
Pentru ora 4: (Construcție de caz I)	48
Pentru ora 4: (Construcție de caz II).....	48
Anexe.....	49
Anexa 1 – Tipuri de moțiuni	49
Anexa 2 – Filosofia cazului.....	50
Anexa 3 – Mind mapping.....	51
Anexa 4 – Brainstorming și structura cazului.....	52
Bibliografie și referințe web.....	54

Notă de prezentare

Disciplina opțională „Dezbateri academice”, prin competențele pe care le formează și prin conținuturile propuse, are un caracter transcurricular general, cu o pondere mai mare în domeniul acoperit de ariile curriculare *Limbă și comunicare*, respectiv, *Om și societate*.

Atât *Caietul profesorului* pentru disciplina „Dezbateri academice”, cât și *Manualul elevului* sunt rezultate ale proiectului *Building Arguments - Consolidarea asociațiilor de dezbateri din România* al Asociației Române de Dezbateri, Oratorie și Retorică (ARDOR)* iar scopul comun al ambelor materiale este acela de a oferi profesorilor, cei care vor propune acest opțional, cât și elevilor, cei care vor opta pentru el, un set de instrumente de lucru, care se adaugă la cele deja existente, în vederea formării acelor competențe care, potrivit unor prognoze recente, vor fi cele mai agreate și căutate de către firmele viitorului: gândire critică, creativă și adaptabilă, inteligență socială, cunoașterea noilor media și IT (noua alfabetizare), competențe cross-culturale, colaborare virtuală, management inteligent al timpului.

În mai mare măsură decât oricare altă disciplină școlară, dezbaterile academice reușesc formarea acestor competențe, și nu numai a acestor competențe, într-o manieră accelerată și la un nivel calitativ pe care îl putem caracteriza ca fiind spectaculos. Simpla observare a evoluției elevilor care au practicat dezbaterile academice în afara programului școlar, ca activitate extracurriculară, este o probă suficientă în acest sens.

Autorii au avut în vedere alocarea, pentru această disciplină opțională, a unei ore din programul săptămânal al liceului, la clasa a IX-a, a X-a sau a XI-a. În ceea ce privește nivelul de învățământ, autorii consideră că predarea dezbaterilor academice este cu atât mai eficientă cu cât începe mai devreme, astfel că recomandăm cu încredere includerea în planul de învățământ pentru clasa a IX-a.

Competențe generale[†]

1. Utilizarea corectă și adecvată a elementelor specifice argumentării în cadrul unei dezbateri;
2. Aplicarea abilităților de gândire critică în exersarea dialogului democratic;
3. Abordarea inter/pluri/transdisciplinară a problematicii supuse dezbaterii.

Sugestii de realizare a evaluării pentru disciplina opțională „Dezbateri academice”

Prezentul Caiet al profesorului de dezbateri, împreună cu Manualul elevului, oferă conținuturi și activități didactice pentru aproximativ 26 de ore de predare. Aceasta înseamnă că, pentru activitățile de evaluare și notare a elevilor, mai rămân între opt și zece ore. Totuși, recomandăm realizarea evaluării de o manieră integrată în așa fel încât notele să reflecte

* Proiectul „Building Arguments - Consolidarea asociațiilor de dezbateri din România” este finanțat prin granturile SEE 2007-2014, în cadrul Fondului ONG în România;

[†] Identice cu cele prevăzute în documentul „Programă școlară pentru disciplina opțională DEZBATERE, ORATORIE ȘI RETORICĂ”, aprobată prin ordinul ministrului nr. 4074 din 21.04.2011;

activitatea globală a elevului la clasă. Mai simplu spus, activitățile propuse în prezentul material oferă, probabil, suficiente oportunități pentru a nota de cel puțin două ori fiecare elev al unei clase de dimensiuni standard (28 de elevi), în interiorul bugetului de ore alocate predării.

Pentru activități de evaluare propriu-zisă, activități în care elevul știe că este evaluat în vederea obținerii unei note, autorii propun profesorilor următoarea listă de sugestii de evaluare:

- Alcătuirea unui portofoliu de argumente pentru cinci moțiuni (aceasta ar însemna cinci argumente aduse în sprijinul moțiunilor și cinci argumente care contestă moțiunile – câte unul de o parte și de alta pentru fiecare moțiune). Se vor urmări: respectarea structurii (ARDEI / SEXI), coerența dintre părțile argumentului, relevanța argumentului pentru moțiune (sau împotriva ei), calitatea limbajului;
- Completarea portofoliului cu contraargumente construite la adresa argumentelor găsite de un alt coleg (cinci contraargumente construite de pe poziția echipei negatoare și cinci contraargumente construite de pe poziția echipei afirmatoare). Se vor urmări: respectarea structurii celor 4S, relevanța atacurilor și calitatea limbajului;
- Prezentarea orală a acestor părți din portofoliu se va face respectând exigențele de stil, așa cum sunt ele descrise în capitolul **Elemente de stil**;
- Prezentările orale pot fi făcute în perechi (1 argument+1 contraargument), iar la sesiunea respectivă de evaluare colegii pot fi încurajați să pună POI (puncte de informare / clarificare):
- În privința documentării argumentelor din portofoliu, se vor avea în vedere modul în care au fost documentate sarcinile precizate mai sus și un scurt discurs de prezentare a surselor oferite. Se vor urmări: ierarhizarea corectă a surselor în funcție de credibilitatea lor; relevanța informațiilor utilizate în documentarea argumentelor și contraargumentelor, calitatea notițelor, luate după modelul sugerat în manualul elevului și caietul profesorului;
- Prezentarea orală a acestei părți din portofoliu respectând exigențele de stil, așa cum sunt ele descrise în capitolul **Elemente de stil**;
- În ceea ce privește **Consemnarea dezbaterii**, avem aici în vedere doar evaluarea și notarea elevilor care s-au evidențiat în limitele activității de predare a acestei lecții. Orientativ putem seta, ca performanță minimă, înțelegerea importanței consemnării, cunoașterea elementelor ce fac eficient un flow; ca performanță optimă, utilizarea flow-lui în toate momentele unei dezbateri; respectiv, ca performanță maximă, consemnarea creativă și parafrizarea de calitate a ideilor din cadrul unei dezbateri.
- Sugerăm, în fine, tuturor beneficiarilor acestui manual să premieze prin note și feedback pozitiv orice progres pe care elevul îl face în argumentare, în comunicarea eficientă și în planul comportamental (toleranță, fair-play, disciplina dialogului și un stil care să manifeste decență).

Unitatea de învățare 1: Argumentarea

Obiectivele unității de învățare:

- să definească noțiunile cheie, specifice acestei unități de învățare-argument, afirmație, explicație, dovada/exemplul, impact;
- să utilizeze/opereze cu aceste concepte în diverse contexte de instruire;
- să argumenteze necesitatea cunoașterii structurii unui argument;
- să compare diferite argumente;
- să construiască un text argumentativ.

Metode și mijloace utilizate:

- Jocul didactic;
- Discuția de grup;
- Prezentare;
- Turul galeriei;
- Laptop, videoproiector, ecran
- Conexiune la internet
- material în format ppt (slide1- definiție; slide2-structura; slide 3- statement/afirmație; slide 4- explication/explicații; slide 5- exemple/dovezi; slide6-impact/ consecințe/ urmări/ avantaje; slide 7-tipuri de argumente; slide 8- conectori
- Materiale printate pe format A5- 1 print/2 elevi-pereche - anexa 2
- Carioca
- Foi decupate divers colorate - pe fiecare foaie câte un element al argumentului
- Foi A4 colorate, foi A3
- lipici/scotch
- Lista teme- anexa 1
- Carioca/marker
- Articole ziar de diferite tipuri, pe diferite teme
- Fișe - conectori argumentare

Durata: 3 ore (3 săptămâni)†

Sumar

Pentru ora 1 (Ce înseamnă a argumenta?)

- Activitatea 1.1. Informare - Joc-avionul (15 minute):
- Activitatea 1.2. Identificare argumente (15 minute):
- Activitatea 1.3. Puzzle argumentativ (15 minute)

Pentru ora 2 (Building arguments)

- Activitatea 1.4. Reactualizare (10 minute)
- Activitatea 1.5. Turul galeriei (30 minute)
- Activitatea 1.6. Feedback (10 minute)

Pentru ora 3 (Evaluare argumente)

- Activitatea 1.7. Reactualizare (10 minute)
- Activitatea 1.7. Acvariul (20 minute)
- Activitatea 1.7. Eseul (20 minute)

† Toate indicațiile referitoare la timp, de la toate lecțiile prezentate în acest material, trebuie interpretate ca sugestii într-un sens cât mai larg și mai flexibil. Ele sunt gândite ca simple repere formale care, în practică, pot să fie mai mult sau mai puțin relevante. Ipotezele care au stat la baza lor au în vedere o clasă de nivel școlar mediu și condiții ideale pentru predare (sala de clasă cu mobilier modular, mijloace de proiecție video și materiale didactice disponibile). Profesorul va adapta, desigur, predarea manualului la condițiile reale pe care le are la dispoziție.

Activități

Pentru ora 1 (Ce înseamnă a argumenta?)

Activitatea 1.1. Informare - Joc- avionul (15 minute):

Solicitați elevilor să ia o hârtie de orice fel (format, culoare, mărime, grosime) și să realizeze un avion, fără să discute cu cei din jurul lor, fără să ceară sprijin nimănui. Să lanseze apoi avionul către un punct fix (poate chiar un coleg încrezător, pe care elevii din clasă să încerce să îl atingă). Solicitați elevilor să explice apoi reușita/nereușita atingerii țintei stabilite. Precizați că avionul este un simbol pentru un argument – el trebuie să atingă ținta, iar pentru aceasta are nevoie să îndeplinească anumite condiții – trebuie să fie aerodinamic – să aibă o anumită formă; trebuie ca hârtia să fie îndoită cu o anumită tehnică, iar în final avionul de hârtie trebuie aruncat la țintă, cu o anumită viteză. În mod similar, un argument bine construit trebuie să aibă o anumită structură, realizată după o anumită tehnică și livrat (precum avionul de hârtie lansat) într-un anumit fel pentru ca să-și atingă ținta (să fie persuasiv).

Cereți elevilor să dea o definiție personală a argumentării. Completați cu informațiile din prima parte a Capitolului 1 din Manualul Elevului. Cereți elevilor să prezinte situații de viață în care a trebuit să convingă diverse persoane în legătură cu o opinie/necesitatea unei acțiuni. În măsura timpului disponibil, folosiți exemplele de situații din secțiunea Aplicații – exercițiul 1; cereți elevilor să construiască cele mai convingătoare pledoarii la care se pot gândi atunci pe loc. Pot lucra individual sau în grupe, apoi ideile se pot prezenta în fața clasei. Colegii care ascultă pot interveni ulterior pentru a completa ceea ce s-a spus (nu să vină cu un argument nou), pentru a îmbunătăți efectul argumentelor aduse.

Prezentați definiția argumentului și structura acestuia. În general, în instruirea elevilor la cluburile ce activează în comunitatea de dezbateri, se folosește acronimul SEXI, pentru eficiența lui și pentru capacitatea de a atrage atenția. Folosiți pentru exemplificare secțiunea din Manualul Elevului, legată de mișcarea „AP ar suprima temele de casă”.

Precizați că, în dezbaterile academice, cu cât argumentele sunt mai clar construite, cu atât au mai mare impact persuasiv.

Activitatea 1.2. Identificarea elementelor argumentului (15 minute):

Grupați clasa în perechi. Direcționați elevii către manual, secțiunea Aplicații, exercițiul 2 și cereți-le să citească argumentele și să le discute cu partenerul. Elevii identifică prin subliniere și notare elementele unui argument (fiecare element va purta literele A.R.D.E.I. sau S.E.X.I.); unul dintre elevii din pereche prezintă elementele argumentului primit.

Activitatea 1.3. Puzzle argumentativ (15 minute)

Distribuiți elevilor decupaje de hârtie diferit colorate, fiecare decupaj reprezentând componentele unui argument; ei trebuie să ordoneze părțile primite după modelul studiat; părțile componente vor fi lipite pe o foaie de format A4; fiecare elev își prezintă argumentul construit; se lipesc în spațiul de afișaj al sălii de clasă. Folosiți materialul oferit în exercițiul 4 din secțiunea Aplicații a Manualului Elevului sau propriile dumneavoastră exemple de argumente.

Suplimentar, lucrați exercițiul 3 din *Manualul elevului*. Oferiți feedback referitor la calitatea exprimării, structura argumentului, ca și dezvoltarea cuprinzătoare a conținutului

fiecărei componente. Lucrați cu clasa exercițiul 5 din același manual, în care îi invitați pe elevi să exerseze abilitatea de a evalua calitatea argumentului, ca și a formulării acestuia.

Pentru ora 2 (Building arguments)

Activitatea 1.4. Reactualizare (10 minute)

Tutorial ARDOR: <https://www.youtube.com/watch?v=vcmXI-CR60M>. Se valorifică materialele realizate în ora anterioară, aflate în sala de clasă.

Activitatea 1.5. Turul galeriei (30 minute)

Organizați clasa în grupe de 3-4 elevi. Distribuiți elevilor moțiuni accesibile din lista prezentată în acest material (v. Anexele de mai jos) fiecare grupă trebuie să redacteze în scris, pe o foaie A3, un argument, respectând structura ARDEI/SEXI și marcând pe foaie inițiala corespunzătoare părții de argument construite. Afișați foile în spațiul sălii de clasă. Cereți fiecărei grupe să nominalizeze un ghid. Membrii grupurilor „vizitează” galeria, lecturează, fac aprecieri referitoare la argumentele afișate și adresează întrebări de clarificare ghidului. „Vizitatorii” pot face comentarii, pot completa ideile, apoi lipesc câte un post-it pentru a desemna cel mai bine formulat argument.

Activitatea 1.6. Feedback (10 minute)

Discutați cu toată clasa concluziile la care au ajuns pe parcursul „vizitei”. Oferiți feedback fiecărei grupe, centralizând observațiile și posibilitățile de îmbunătățire a argumentelor.

Pentru ora 3 (Evaluare argumente)

Activitatea 1.7. Reactualizare (10 minute)

Păstrați echipele din ora trecută. Fiecare echipă va numi un reprezentant care va reaminti principalele elemente de feedback pe care le-ați livrat anterior.

Activitatea 1.7. Acvariul (20 minute)

Împărțiți elevii în două echipe. Așezați scaunele în centrul sălii în două cercuri concentrice. Participanții aflați în cercul din interior vor constitui grupul de discuție, iar cei plasați în cercul din exterior – grupul de observatori. Explicați că elevii din cercul interior vor dezbate, timp de 8-10 minute, o problemă controversată, pe bază de argumente, iar cei din grupul de observatori vor observa pe cei care discută și își vor nota ce se discută, cine lansează argumente, care sunt acestea, cum sunt formulate și susținute. După expirarea timpului rolurile se inversează. Comunicați-le elevilor care trec în cercul de discuție că așteptați să pună în practică atât recomandările colegilor cât și pe cele primite ora trecută în etapa de feedback. Puteți folosi moțiunea „AP ar introduce cel puțin 4 ore de educație fizică săptămânal în programa școlară”, în așa fel încât să anticipați sarcina de lucru 7 din secțiunea Aplicații.

Activitatea 1.7. Eseul (20 minute)

Dați ca sarcină de lucru (sau temă pentru acasă) redactarea unui text argumentativ de cel puțin 200 de cuvinte care să conțină cel puțin un argument structurat ARDEI/SEXI pe tema necesității practicării unui sport (sau altă temă). Fiecare elev își poate alege „tabăra” – redactând argumente în favoarea sau împotriva temei (exercițiul 7 din Aplicații).

Anexe

Anexa 1 – liste de moțiuni

Cultură[§]

- Arta nu ar trebui cenzurată niciodată
- Arta ar trebui să fie sprijinită din fonduri publice
- Benzile desenate sunt dăunătoare copiilor
- Comorile culturale ar trebui returnate țării de origine
- E timpul că posturile private de televiziune să aibă responsabilități educaționale față de public
- Internetul ar trebui cenzurat
- Internetul are efecte benefice asupra calității jurnalismului
- Internetul nu poate înlocui biblioteca
- Intrarea fără plată în muzee este justificată
- Jurnalismul online este de preferat jurnalismului din presa scrisă
- Jurnaliștii ar trebui să-și dezvăluie sursele
- Opinia societății este un criteriu suficient de justificare pentru cenzurarea anumitor forme de exprimare artistică
- Posturile comerciale de televiziune au responsabilități educaționale față de public
- Știrile ce conțin violență și acte de cruzime ar trebui interzise
- Subtitrarea filmelor străine este preferabilă dublării
- Televiziunea are efecte dăunătoare asupra publicului
- Televiziunea de stat ar trebui desființată
- Wikipedia reprezintă o sursă de informare de încredere

Drepturi și libertăți Individuale

- Accesul la Internet ar trebui să devină un drept universal al omului
- Afișarea publică a simbolurilor regimurilor naziste, fasciste și comuniste ar trebui interzisă
- Comercializarea produselor de tip fast-food către minori ar trebui interzisă

- Copiii adoptați au dreptul să știe cine sunt părinții lor biologici
- Copiii ar trebui să aibă carduri bancare
- Copiii nu ar trebui să aibă dreptul să dețină/folosească telefoane mobile
- Copiii nu ar trebui să muncească
- Dreptul la libera exprimare ar trebui să fie mai important decât protejarea sensibilităților culturale
- Interzicerea băuturilor spirtoase în România este justificată
- Libertatea presei e mai importantă decât dreptul politicienilor la viața privată
- Participarea minorelor la concursuri de frumusețe ar trebui interzisă cu desăvârșire
- Persoanele aflate în stadiul terminal al unei boli incurabile ar trebui să aibă acces la medicamente care nu au fost aprobate încă
- Restrângerea libertăților individuale este justificată în situații care aduc atingere siguranței naționale
- Sistemul judiciar ar trebui să pună mai mult accent pe reabilitare decât pe pedeapsă

Educație

- Ar trebui mărit numărul orelor de sport din programa școlară
- Ar trebui introduse cursuri gastronomice în programa școlară
- Copiii sunt mai bine educați acasă decât la școală
- Creșterea duratei de școlarizare obligatorie e justificată
- Elevii din toată lumea ar trebui să învețe în limba engleză
- Introducerea noilor tehnologii informaționale aduce mai multe beneficii decât dezavantaje sistemului de educație
- Limitarea dreptului adulților la libera exprimare pentru a proteja copiii este justificată

[§] Teme preluate de pe site-ul *Debatepedia*, http://dbp.idebate.org/ro/index.php/Teme_de_Dezbateri

- Manualele școlare ar trebui puse pe suport electronic
- Media de bacalaureat nu ar trebui să conteze la admiterea la facultate
- Prezența camerelor de luat vederi în școli este justificată
- Reclamele adresate copiilor ar trebui interzise
- Reintroducerea examenului de admitere la facultate este justificată în România
- Școala de azi ne pregătește pentru viață
- Școlile ar trebui să pună pe primul loc autoritatea profesorilor, chiar în defavoarea gradului de libertate al elevilor
- Societatea actuală are prea multe modele negative
- Sistemul de admitere la liceu ar trebui schimbat
- Telefoanele celulare nu ar trebui permise în școli
- Temele pentru acasă sunt necesare în educația elevilor
- Testările antidrog în licee sunt justificate
- Toți copiii ar trebui să învețe să cânte la un instrument muzical
- Uniformitatea educației duce la mediocritate
- Universitățile ar trebui privatizate

Filosofie

- Competiția e superioară cooperării în obținerea performanței
- Comportamentul pasiv al individului în fața nedreptății ar trebui pedepsit
- Dacă suntem mai informați suntem mai democrați
- Democrația are mecanisme pentru a îi proteja pe cei fragili/minoritari/diferiți
- Democrația este o iluzie
- Democrația este un "lux"
- Egalitatea este mai importantă decât libertatea într-o societate justă
- Este mai bine să înveți un lucru pe cont propriu decât din experiența altora
- Imaginația este mai importantă decât cunoștințele acumulate
- Intervenția militară pentru instaurarea democrației este justificată
- Libertatea este uneori mai presus de lege
- Regula majorității ar trebui amendată
- Nesupunerea civilă e justificată într-o democrație

- Oamenii lucrează mai bine atunci când sunt plătiți mai mult
- Omul nu este o insulă
- Valorile adevărate nu au nevoie de promovare

Legislație și criminalitate

- Aleșii prin vot ar trebui să nu mai dețină și alte slujbe care reprezintă surse de venit
- Amenzile contravenționale ar trebui să fie direct proporționale cu averea contravenientului
- Ar trebui permis accesul camerelor de filmat în instanțele de judecată
- Criminalii în serie ar trebui să fie tratați din start ca persoane cu probleme psihice
- Delincvența juvenilă gravă ar trebui să fie tratată și pedepsită precum cea a adulților
- Donarea de organe fără acordul familiei ar trebui legalizată în România
- Existența poliției animalelor în România este justificată
- Forțele polițienești ar trebui să fie echipate doar cu arme non-letale
- Grădinile zoologice ar trebui desființate
- Guvernul ar trebui să aibă posibilități limitate de a întreprinde acțiuni de supraveghere a propriilor cetățeni
- Infracțiunile grave ar trebui judecate de o Curte de Jurați
- Jurnaliștii de război ar trebui obligați să-și dezvăluie sursele în tribunale internaționale pentru criminali
- Legalizarea eutanasiei e justificată
- O mai mare reglementare a mediului online este justificată
- Persoanele implicate în infracțiuni legate de droguri cu un comportament non-agresiv nu ar trebui trimise în pușcărie
- Privilegiul client-avocat ar trebui abolit
- Torturarea suspectilor de terorism ca metodă de interogare este justificată
- Turismul în Delta Dunării ar trebui restricționat

Moralitate și religie

- Animalele nu ar trebui folosite în sport sau ca sursă de amuzament.
- Animalele ar trebui să aibă drepturi
- Icoanele ar trebui păstrate în școli

- Imaginea negativă a Islamului în presă a fost exagerată
- Ingineria genetică umană este justificată din punct de vedere moral
- Introducerea religiei ca materie de studiu e justificată
- Părinții ar trebui să aibă dreptul să selecteze anumite caracteristici genetice ale copilului lor
- Persoanele anorexice ar trebui hrănite cu forță

Politică și guvernare

- Asigurarea medicală ar trebui să fie obligatorie pentru cetățenii unui stat
- Campaniile electorale ar trebui să fie finanțate în întregime de către stat
- Cetățenii unui stat ar trebui să poată da în judecată statul respectiv pentru acțiunile acestuia în timp de război
- Cota unică de impozitare este preferabilă unui sistem de taxare progresivă
- Corupția ar trebui acceptată ca o stare de fapt normală în țările aflate la un anumit stadiu de dezvoltare
- Discursurile xenofobe ar trebui cenzurate
- Intervențiile militare sunt justificate în situațiile în care în joc este viitorul unor resurse energetice
- Femeile din armată ar trebui discriminate pozitiv
- Guvernul ar trebui să negocieze cu teroriștii
- Imunitatea parlamentară ar trebui eliminată
- În situații de criză economică statul ar trebui să lase băncile și companiile private să se descurce singure
- Limitarea numărului de mandate pentru funcțiile alese este justificată
- Limitările asupra cheltuielilor din campaniile electorale sunt în opoziție cu valorile democratice
- Monarhia este o formă de guvernare preferabilă republicii
- Monitorizarea corespondentei prin e-mail în situații care pot influența siguranța națională este justificată.
- Partidele extremiste ar trebui interzise
- Pragul electoral pentru intrarea în Parlamentul României ar trebui mărit la 10%
- Privatizarea industriei este benefică

- Publicarea sondajelor de opinie afectează în mod negativ procesele democratice
- Pușcăriașii ar trebui să aibă dreptul să voteze
- Reclamele negative din campaniile electorale ar trebui să fie interzise
- Resursele de apă potabilă ar trebui administrate de companii private și nu de organisme publice.
- Rezultatele sunt mai importante decât caracterul moral pentru liderii de stat
- Separația dintre Stat și Biserica este benefică
- Stagiul militar ar trebui să fie obligatoriu
- Statul are dreptul să pună taxe
- Statul ar trebui să acorde cetățenie în schimbul serviciului militar
- Statul nu ar trebui să impoziteze moșteniri
- Țările în curs de dezvoltare au nevoie de dictatori
- Țările dezvoltate nu ar trebui să accepte imigranți calificați din țările în curs de dezvoltare
- Un guvern condus de tehnocrați este preferabil unui guvern condus de partide politice
- Un guvern de coaliție este preferabil unui guvern format din membri ai unui singur partid politic
- Un sistem politic cu două partide este mai bun decât unul cu mai multe partide
- Vârsta de pensionare în România ar trebui crescută cu 10 ani
- Vârsta de vot ar trebui coborâtă la 16 ani
- Votul obligatoriu ar trebui introdus în România

Societate

- Accesul legal al părinților la conturile copiilor lor pe site-urile sociale este justificat
- Activitatea sindicatelor ar trebui suspendată în perioada de criză economică
- Ar trebui introduse amenzi pentru utilizatorii casnici care nu contribuie la reciclarea deșeurilor
- Angajatorii nu ar trebui să discrimineze în baza vârstei
- Câinii sunt mai bune animale de casă decât pisicile
- Consumul de Coca-Cola ar trebui interzis minorilor.
- Comercializarea produselor animale ar trebui interzisă
- Companiilor de țigări nu ar trebui să li se permită să sponsorizeze competiții sportive

- Concursurile de frumusețe sunt justificate
- Contracepția ar trebui susținută de țările dezvoltate
- Dezbaterile sunt de folos societății
- Difuzarea manelelor la televiziune ar trebui interzisă
- Directorii de companii ar trebui să plătească pentru infracțiunile comise în interiorul companiei
- Discriminarea pozitivă a femeilor în forțele armate ar trebui permisă
- Discriminarea pozitivă ar trebui încurajată pentru sporirea accesului pe piața muncii a persoanelor cu statut de refugiat
- Discriminarea pozitivă este cea mai bună cale pentru a obține oportunități egale
- Doctorii ar trebui să raporteze la poliție cazurile de violență conjugală
- Folosirea blănurilor de animale în modă ar trebui interzisă
- Implicarea societății în ecologizarea zonelor poluate este justificată.
- Încrederea din partea părinților are un rol important în educația copiilor
- Industria muzicală din prezent are o influență negativă asupra tinerilor
- Intervențiile militare sunt justificate în situațiile în care în joc este viitorul unor resurse energetice
- Îngrijirile medicale ar trebui să fie considerate un privilegiu și nu un drept
- Jocurile de noroc ar trebui interzise
- Jurnaliștii ar trebui să fie obligați prin lege să își declare averea
- Medicamentele ar trebui să fie în totalitate gratuite
- Merită să emigrezi
- Merită să joci la loto
- Merită să te implici în viața comunității
- Merită să călătorești
- Munca peste program ar trebui descurajată de către angajatori
- Organele donate ar trebui să ajungă cu prioritate la persoanele care au avut un stil de viață sănătos
- Oamenii ar trebui să devină vegetarieni
- Promovarea produselor în a căror componență există cofeină ar trebui redusă

- Revistele care recurg la prelucrarea digitală a fotografiilor ar trebui să conțină avertismente în acest sens
- România ar trebui să adopte măsuri mai dure pentru combaterea pirateriei pe Internet
- Sistemul asigurărilor de sănătate din România ar trebui privatizat
- Societatea ar trebui să folosească mecanismele discriminării pozitive pentru a promova egalitatea
- Statul ar trebui să depună mai mult eforturi pentru conservarea mediului rural
- Tinerii ar trebui să lucreze încă din timpul facultății
- Statul ar trebui să nu mai sprijine cultele religioase din fonduri publice
- Transportul intraurban ar trebui să fie gratuit pentru elevi și studenți
- Turismul de elită este de preferat turismului de masă
- Vârsta de pensionare pentru femei și pentru bărbați ar trebui să fie aceeași
- Ziarele de scandal ar trebui interzise

Sport

- Boxul ar trebui interzis
- Competițiile sportive pentru persoanele cu dizabilități sunt justificate
- Comunitatea internațională ar trebui să boicoteze evenimentele sportive găzduite de țări în care nu se respectă drepturile omului
- În România, merită investit mai mult în fotbal decât în alte sporturi
- Jocurile video ar trebui interzise
- Promovarea sportului ar trebui limitată
- Sportivii ar trebui să fie pedepsiți pentru acțiunile fanilor lor
- Sporturile ar trebui să adopte un sistem de arbitraj care să aibă la baza imaginile video înregistrate ale partidelor de joc
- Sporturile violente/sângeroase ar trebui interzise
- Vânătoarea ca sport ar trebui să fie interzisă

Știință și tehnologie

- Ar trebui acordată mai multă atenție cercetării resurselor oceanice
- Ar trebui mărit numărul de misiuni de explorare spațială

- Alimentele care au la baza organisme modificate genetic ar trebui să conțină această informație pe etichetă produsului
- Energia nucleară este preferabilă surselor convenționale de energie
- Experimentele pe animale ar trebui interzise
- Explorarea spațiului ar trebui să fie o prioritate pentru umanitate
- Exploatarea resurselor antarctice ar trebui legalizată
- Femeile de peste 45 de ani nu ar trebui să apeleze la căi artificiale de reproducere
- Oamenii de știință ar trebui să fie trași la răspundere pentru descoperirile lor
- Operațiile estetice ar trebui interzise
- Organismele modificate genetic ar trebui interzise

- Prețurile combustibililor fosili ar trebui mărite
- Protecția mediului e mai importantă decât dezvoltarea economică
- Realizarea a cel puțin o ecografie pe timpul perioadei prenatale ar trebui să fie obligatorie
- Selectarea sexului copilului de către părinți ar trebui interzisă
- Selecția genetică a embrionilor este justificată
- Sistemul internațional de schimb al "creditelor de poluare" ar trebui oprit
- Știința este o amenințare pentru umanitate
- Țările în dezvoltare ar trebui să acorde mai mult interes dezvoltării economice decât protecției mediului
- Telefoanele celulare nu ar trebui folosite în timpul condusului
- Testarea armelor nucleare ar trebui interzisă

Unitatea de învățare 2: Contraargumentarea

Obiectivele unității de învățare:

- să identifice necesitatea contraargumentării în cadrul unei dezbateri;
- să audieze/citească în mod critic un argument;
- să utilizeze tehnica de contraargumentare a celor 4 S în contraargumente proprii;

Metode și mijloace utilizate:

- Conversația, jocul de rol;
- Materiale scrise (cazuri pro/contra)
- Tablă Post-it-uri colorate divers;
- Sală de clasă cu mobilier modular;

Durata: 3 ore (3 săptămâni)

Sumar

Pentru ora 1 (Curtea cu jurați):

- Activitatea 2.1. Informare (5 minute);
- Activitatea 2.2. Importanța contraargumentării (I – curtea cu juri) (15 minute)
- Activitatea 2.3. Importanța contraargumentării (II – doi jurați devin avocați) (20 minute)
- Activitatea 2.4. Importanța contraargumentării (III – motivarea sentințelor) (10 minute)

Pentru ora 2 (Scrima argumentelor)

- Activitatea 2.5. (Pregătire și informare: 10 minute)
- Activitatea 2.6. (Puzzle critic: 15 minute)
- Activitatea 2.7. (Scrimă argumentativă: 10 minute)
- Activitatea 2.8. (Tușa finală: 15 minute)

Pentru ora 3 (Cum contraargumentăm?)

- Activitatea 2.9. (Pregătire și prezentare frontală cu postere: 20 minute)
- Activitatea 2.10. (Lucru în echipă: 20 minute)
- Activitatea 2.11. (Feedback: 10 minute)

Activități

Pentru ora 1 (Curtea cu jurați):

Activitatea 2.1. Informare - erorile de argumentare (15 minute):

- Informați elevii cu privire la conținutul acestei unități de învățare. Spuneți-le că în această lecție vor învăța să analizeze și să respingă argumente eronate și că vor fi jurați.
- Utilizați exemplele de erori de raționare din Manualul Elevului – capitolul 2, Contraargumentarea (sau altele, dacă alegeți să folosiți surse alternative). Extrageți exemplele de pe coloana a treia pe fișe de lucru și invitați-i pe elevi să comenteze problemele ce apar în acele exemple. Oferiți pe parcurs completările necesare, cu variantele îmbunătățite ale argumentelor respective, ca și denumirile erorilor de argumentare respective.

Activitatea 2.2. Importanța contraargumentării (I – curtea cu jurați) (15 minute)

Împărțiți clasa în grupe egale și informați elevii că au ca sarcină să ia, prin vot, o decizie asupra unei moțiuni, în urma studierii unui material informativ care va conține și erori de raționare, exemple neconcludente, pante alunecoase, etc. De exemplu, folosiți un material despre dreptul elevilor de a vota de la 16 ani (aveți un model în Anexa 1). Materialul poate conține numai argumente pro sau numai argumente contra. După studierea materialului, se trece la vot, care, în mod previzibil, va fi influențat de informațiile din materialele distribuite în fiecare grupă.

Activitatea 2.3. Importanța contraargumentării (II – doi jurați devin avocați) (15 minute)

Discutați frontal cu clasa rezultatele votului, motivele pentru care rezultatele au ieșit așa. Întrebați elevii de ce anume ar fi avut nevoie pentru a-și schimba votul.

Solicitați elevilor să identifice erorile de logică existente în textul inițial, arătând slăbiciunea argumentării. Votați din nou!

Dacă este necesar, reluați exercițiul folosind un alt material ilustrativ – pe tema renunțării la temele pentru acasă în practica didactică.

Activitatea 2.4. Importanța contraargumentării (III – motivarea sentințelor) (5 minute)

Discutați din nou rezultatul votului, mai întâi, cu elevii care și-au schimbat votul, apoi cu cei care au rămas fideli primei opțiuni.

Accentuați în discuție că:

- motivele pentru care oferim un vot pro sau contra sunt la fel de importante ca și votul însuși;
- opțiunea inițială, indiferent de direcția ei, era nefundamentată;
- atitudinea corectă la primul vot ar fi fost abținerea de la vot;
- alte aspecte care evidențiază importanța contraargumentării.

Încheiați cu listarea (pe tablă, a principalelor elemente greșite din materialele informative pe care elevii inițial le-au trecut cu vederea.

Pentru ora 2 (Scrima argumentelor)

Activitatea 2.5. (Pregătire și informare: 10 minute)

Eliberați centrul sălii de clasă de mobilier; așezați pe mesele de pe margini grămezi cu post-it-uri cu argumente pro moțiune (post-it-uri galbene); contraargumente la argumentele pro (post-it-uri albastre)**;

Informați elevii că astăzi vor fi spadasi ai ideilor, că vor identifica erori logice, vor formula contraargumente și vor respinge contraargumente;

Activitatea 2.6. (Puzzle critic: 15 minute)

Împărțiți clasa în două grupuri egale numeric. Aranjați un grup în cerc în centrul sălii (acesta va fi grupul PRO). Aranjați al doilea grup într-un cerc concentric cu primul, dar exterior acestuia. Cercul interior va fi orientat către cel exterior iar el exterior către interior (se vor forma perechi de elevi față în față). Distribuiți cercului interior post-it-uri cu argumente și celui exterior post-it-uri cu contraargumente. Acordați 5 minute pentru permutările necesare celor două cercuri pentru ca fiecare purtător de argument să aibă în față purtătorul de contraargument corespunzător.

Activitatea 2.7. (Scrimă argumentativă: 10 minute)

Acordați 3 minute de reflecție cercului interior pentru a formula o respingere a argumentelor.

Acordați 3 minute de reflecție cercului exterior pentru a formula o replică la respingere.

Reamenajați clasa în forma ei clasică

Activitatea 2.8. (Tușa finală: 15 minute)

Solicitați elevilor să scrie un eseu cu următoarea structură:

- A. Care a fost tema supusă dezbaterii
- B. Cum a funcționat exercițiul
- C. Ce argumente / contraargumente am prezentat
- D. Ce argumente / contraargumente am combătut
- E. Ce ar mai fi trebuit să spun pentru a învinge

Pentru ora 3 (Cum contraargumentăm?)

Activitatea 2.9. (Pregătire și prezentare frontală cu postere: 20 minute)

Prezentați posterul „CE ARGUMENTĂM?” Cu toate elementele care pot fi atacate la un discurs (definiții, afirmații, raționamente, exemple, dovezi, impact). Prezentați posterul „CUM ARGUMENTĂM” cei 4 S (Signal, State, Support, Summarize). Folosiți exemplele din Manualul elevului pentru a ilustra posibilitățile de atacare a argumentelor.

Activitatea 2.10. (Lucru în echipă: 20 minute)

Împărțiți clasa în echipe de câte 4 membri. Distribuiți fiecărei echipe câte un text argumentativ (un discurs) sau cereți elevilor să citească, pe rând, argumentele din secțiunea Aplicații a Manualului Elevului. În perechi, discută posibile contraargumente. După ce ați

** În Anexa 2, aveți un exemplu de desfășurare argumentativă pe linia argument – respingere – contraargument – respingere. Aveți, așadar, două perechi susținere-combatere pe care le puteți utiliza ca model pentru propriile materiale. Argumente și contraargumente puteți găsi pentru, relativ, multe moțiuni, pe site-ul Debatepedia;

discutat frontal contraatacul la argumentul 1, lăsați timp elevilor pentru a lucra următorul argument, ca și pe al treilea. Dacă timpul este scurt, împărțiți clasa în trei grupe și distribuiți fiecăreia câte un argument din cele trei, apoi discutați frontal ideile lor de contraargumentare.

Explicați-le faptul că sarcina fiecărei echipe este să combată argumentele din text. Alocați fiecărui membru al fiecărei echipe câte un rol:

- Semnalizator (Signal)
- Afirmator (State)
- Argumentator (Support)
- Sumarizator (Summarize)

Oferiți 10 minute echipelor să producă o contraargumentare. În alte 10 minute, echipele vor prezenta, prin toți cei patru membri, conform rolului fiecăruia, contraargumentele descoperite.

Activitatea 2.11. (Feedback: 10 minute)

Oferiți fiecărei echipe un feedback scurt cu privire la ce au făcut corect și ce anume pot îmbunătăți.

Suplimentar, în măsura timpului disponibil, provocați-i pe elevi să parcurgă demersul invers – de la contraargument la argument, folosind punctul e) din secțiunea *Aplicații a Manualului Elevului*.

Anexe

Anexa 1 Text - victimă

„Vârsta de vot ar trebui coborâtă la 16 ani.

Se știe că fiecare generație este mai inteligentă și mai precocă decât precedenta. Vedem peste tot în lume că tinerii se descurcă mai ușor cu noua tehnologie informatică, vedem că sunt mai informați și, pe cale de consecință, au și mai mult discernământ decât generațiile mai vârstnice.

Dacă ar fi vorba doar despre aceste aspecte care țin, pur și simplu, de evoluția biologică a omenirii, și tot ar trebui să ne întrebăm de ce considerăm că un tânăr la vârsta 16 ani nu este în stare să asume decizii cu caracter civic, cetățenesc, politic chiar. De ce nu poate vota?

Dar mai sunt și alte aspecte pe care trebuie să le luăm în considerare. Să ne gândim numai la efectele imediate ale coborârii vârstei de vot. Practic vom descoperi că nu există efecte negative. Practic, vom descoperi că tinerii vor umple secțiunile de votare alegând altfel, alegând oameni de calitate și, ca o consecință, viața tuturor, nu doar a celor tineri se va îmbunătăți spectaculos – pentru că tinerii au curaj și știu ce vor într-o măsură mult mai mare decât generațiile mai în etate.

Tinerii înșiși, conștienți că viitorul lor este în joc, vor deveni mult mai responsabili iar oamenii politici vor învăța repede că electoratul de calitate trebuie căutat în școli, mai degrabă, decât în zonele sociale dominate de pensionari sau printre oamenii activi pe piața muncii, dar mult prea preocupați cu grijile zilnice pentru a mai putea judeca limpede opțiunile electorale.

Din toate aceste motive, credem că vârsta de vot ar trebui coborâtă la 16 ani.”

Anexa 2 – Exemplu de suită argument-respingere-contrargument-respingere

Arta nu ar trebui cenzurată niciodată			
Argumente Pro		Argumente Contra	
• Argumentul 1: <i>Formele de expresie artistică aduc o contribuție la piața liberă de idei</i> Libertatea de expresie are la baza presupunerea că orice idee este potențial valoroasă pentru societate. Arta la rândul ei are la bază noțiunea de experiment, de schimb de idei, indiferent că vorbim de artele vizuale, grafice sau acustice. Multe dintre curentele artistice ale unei epoci au fost mai întâi criticate la vremea respectivă pentru a deveni mai apoi recunoscute și acceptate ca valoroase (cubismul în pictură, graffiti în arta grafică, "Le Sacre du printemps" de Stravinsky sau operele compozitorilor de avangarda ai secolului 20 în muzică etc.). A împiedica apariția unei opere sau a descuraja un anumit mod de gândire înseamnă a elimina orice idee potențial bună care ar fi decurs din acel mod de gândire.	Repingere Libertatea de expresie trebuie să se oprească în momentul în care afectează credințele și convingerile unor grupuri sau comunități. Nu orice idee este valoroasă în sine. Între altele, ideile ofensatoare la adresa unor indivizi sau grupuri nu au cum să fie, nici măcar, potențial valoroase. Ele sunt dăunătoare. Faptul că există curente artistice care, inițial, au fost criticate și apoi tolerate, nu reprezintă un temei pentru afirmația că „potențial, orice idee este valoroasă”. • Este periculos să susții așa ceva într-o lume în care ideile, uneori, aparent bune, au avut adesea rezultate dezastruoase.	• Argumentul 1: <i>Cenzura anumitor forme de exprimare artistică ajută la conservarea valorilor morale</i> Chiar dacă anumite concepții cu privire la moralitate se schimbă de la epoca la epoca, altele rămân neschimbate. Crimă, furtul, înșelătoria nu au fost considerate niciodată valori și nici măcar nu au fost acceptate la vreun moment dat de o societate. Violenta necondiționată pe care o promovează anumite genuri muzicale (anumite forme de metal extrem sau rap) sau unele filme nu rămân fără impact în mintea privitorilor sau ascultătorilor, mai ales dacă aceștia sunt copii. Anumite limitări ale libertății de expresie sunt necesare în societate pentru protecția cetățenilor. Un exemplu de antecedent în acest sens este obscenitatea publică.	Respingere Nu se poate pune în legătură de cauzalitate existența anumitor forme de manifestare artistică și, eventual, anumite comportamente antisociale imorale cum ar fi comportamentul violent, pervers, sau orice altceva. Originea răului este o problemă filosofică pe care este bine să o evităm atunci când discutăm despre celelalte valori importante ale vieții: valorile artistice, estetice. Așadar, considerăm că arta, atâta vreme cât este considerată artă, nu afectează în niciun fel sfera morală: nici în sensul negativ, nici în cel pozitiv. Arta are autonomie morală.

Unitatea de învățare 3: Elemente de stil în debaterile academice

Obiectivele unității de învățare:

- Prezentarea elementelor de stil într-o dezbateri academică (limbaj verbal, nonverbal- mimică, postură, contact vizual, paraverbal- ton, intonație, volum, ritm);
- Identificarea elementelor de stil într-un discurs;
- Exersarea elementelor de stil în cadrul unui discurs.

Metode și mijloace utilizate:

- Prelegerea sintetică;
- Jocul de rol
- Demonstrația
- Exercițiul
- Lucrul în grupe mici
- Liste cu teme de discurs
- Fișe de feedback

Durata: 2 ore (2 săptămâni)

Sumar

Pentru ora 1 (Ce înseamnă a vorbi cu stil?)

- Activitatea 3.1. (Prelegere sintetică: 10 minute)
- Activitatea 3.2. (Joc de rol: 15 minute)
- Activitatea 3.3. (Discurs model: 15 minute):
- Activitatea 3.4. (Feedback constructiv: 10 minute)

Pentru ora 2 (Exerciții de susținere a unui discurs public)

- Activitatea 3.5. (Reactualizare: 5 minute)
- Activitatea 3.6. (Lectură model: 10 minute)
- Activitatea 5 (Exersarea unui discurs: 35 minute)

Activități

Pentru ora 1 (Ce înseamnă a vorbi cu stil?)

Activitatea 3.1. (Prelegere sintetică: 10 minute)

Prezentați sintetic elevilor definiții și explicații despre oratorie și dezbateri, limbaj verbal, nonverbal, paraverbal. De exemplu: *Oratoria*, conform DEX, este *arta de a compune și de a rosti discursuri; dezbateri*, conform DEX, înseamnă *analiză amănunțită, discutare, deliberare; discuție largă asupra unei probleme de interes general; tot ceea ce se transmite prin cuvinte sau alte semne și simboluri poartă numele de limbaj*. Cu ajutorul limbajului verbal se transmite un mesaj care are un conținut ce poate fi cognitiv sau afectiv; Limbajul nonverbal se referă la mesajul pe care îl transmite un vorbitor cu ajutorul corpului său, fără folosirea cuvintelor; Limbajul paraverbal se află în legătură directă cu limbajul verbal, pentru că el este reflectat prin pauze, ritm, intensitate.

Activitatea 3.2. (Joc de rol: 15 minute)

Adresați clasei un apel la voluntariat. Aveți nevoie de 5 voluntari. Precizați apoi faptul că urmează o activitate în care cei 5 voluntari se vor transpune pentru un minut în pielea unui personaj, cu o anumită stare de spirit (și gestică asociată acesteia), care se găsește într-o anumită locație; stabilirea acestor detalii se face prin tragerea la sorți a câte unui bilețel din trei grămăjoare de bilețele diferite. La sfârșitul jocului de rol, ceilalți participanți trebuie să numească locul și starea de spirit a personajului, ca și gesturile inadecvate locului în care se află. Participantul dezvoltă astfel capacitatea de a se pune în pielea unui personaj care chiar crede în ceea ce susține, trecând peste prejudecățile proprii; personajul îl va ajuta de altfel, de cele mai multe ori, să treacă peste emoții/teamă de scenă.

Exemple de personaje (pot fi persoane reale, dar și personaje fictive): Angela Merkel, Barak Obama, Harry Potter, Superman, Charlie Chaplin etc. Folosiți-vă imaginația pentru a folosi caractere pline de culoare, care să stârnească interesul elevilor.

Exemple de locuri: pe plajă, la restaurant, în tramvai, pe un vapor în timpul furtunii, la Hogwarts, la Casa Albă etc.

Exemple de stări: nervozitate, emoție, tristețe, exaltare, melancolie, furie, agitație etc.

Exemple de gesturi: personajul își trece mâna prin păr de foarte multe ori; personajul stă cu privirea exclusiv în tavan sau în pământ; personajul se plimbă stânga-dreapta cu pași mari și nervoși; personajul se leagănă de pe un picior pe celălalt; personajul stă cu brațele în sân; personajul dă necontrolat din brațe; personajul cântă „Drumurile noastre toate”; personajul chicotește necontrolat etc. (adăugați aici orice element de limbaj al trupului pe care îl considerați nerecomandabil într-o prestație publică).

Nu este nevoie ca elevii să ghicească personajul; dimpotrivă, dacă știu de la început despre cine e vorba, se vor putea concentra asupra celorlalte aspecte disfuncționale din livrarea discursurilor.

Miza jocului este ca elevii să conștientizeze faptul că tonul, atitudinea, gesturile (limbajul verbal și non-verbal) trebuie adaptate în funcție de locul și momentul în care ne aflăm, ca și de rolul pe care îl îndeplinim. Prin intermediul bilețelurilor ce conțin referințe la stări inadecvate unei relaționări eficiente și la limbaj al trupului exagerat, veți avea o ilustrare plastică a ceea ce elevii trebuie să evite în timpul susținerii unui discurs. În mod evident, ar fi complet inadecvat de exemplu dacă Angela Merkel, aflată la Casa Albă, s-ar manifesta cu

nervozitate și ar da necontrolat din brațe din cauza aceasta. Jocul devine foarte amuzant prin doza de aleatoriu și combinațiile cel puțin neobișnuite ce apar din cauza tragerii la sorti a celor patru elemente. La sfârșitul jocului (dumneavoastră veți hotărî cât timp îi alocați, întrucât are șanse să dureze mai mult), centralizați observațiile elevilor într-un tabel, pentru a fixa partea din lecție referitoare la limbaj non-verbal și para-verbal, subliniind ce e adecvat și ce nu în situațiile respective. Exemplu:

Nume personaj	Loc	Stare; gestică și ton asociate (limbaj non-verbal și para-verbal)
Angela Merkel	Casa Albă	Nervozitate: dă necontrolat din brațe
Superman	În oraș	Timiditate excesivă: se joacă neîncetat cu părul

Activitatea 3.3. (Discurs model: 15 minute):

cereți-le elevilor ca, individual, să pregătească un discurs de un minut despre cea mai mare calitate și cel mai mare defect al său (nu e neapărat un exercițiu de sinceritate, cât de autoprezentare încrezătoare, deci pentru cei introverți sau neîncrezători puteți preciza că pot să aleagă să nu dezvăluie aspecte sensibile ale persoanei lor); alocați 5 minute de gândire; fiecare elev va pregăti un discurs. Solicitați voluntari care să susțină discursul, în acest timp ce colegii lor vor observa apoi semnala o anumită problemă (legată de limbajul non-verbal ori cel paraverbal, sau de faptul că se aude „ăăă”, depistând cazurile de repetiție, deviație, etc.) prin ridicare de mâini. Scopul este ca cei care susțin discursul să depășească momentele dificile dintr-o prezentare și să conștientizeze aspectele pe care le pot îmbunătăți. Folosiți orice altă temă pe care o considerați potrivită în acest moment.

Alternativ, organizați elevii pe grupe. Dați fiecărei grupe o moțiune, cerându-i să construiască un argument pro sau contra. Când argumentele sunt gata, cereți reprezentanților fiecărei grupe să susțină argumentul în fața clasei (setați, în funcție de nivelul copiilor, cât de lung va fi discursul – un minut, două sau chiar trei). Solicitați și oferiți feedback pozitiv: simplul fapt că elevul livrează un conținut în fața unui auditoriu care poate fi un judecător aspru (colegii de clasă) este un câștig major. În activitatea 4 din Manualul Elevului veți găsi o sugestie de fișă de evaluare; cereți-le elevilor să folosească acele criterii pentru a evalua discursurile colegilor.

Activitatea 3.4. (Feedback constructiv: 10 minute)

Dați elevilor feedback pentru ambele activități. În legătură cu exersarea stilului discursiv este nevoie să aveți foarte mult tact. Discursul public este ceva care angajează întreaga personalitate a elevului și putem, cu toate bunele noastre intenții, să producem frustrări durabile. Folosiți această ocazie pentru a vă adresa preponderent celor care au fost mai puțin activi, dar fără a insista excesiv pe eventuale defecte de vorbire. E timpul să exersăm și noi, ca dascăli, ceea ce se numește feedback constructiv.

Pentru ora 2 (Exerciții de susținere a unui discurs public)

Activitatea 3.5. (Reactualizare: 5 minute)

Repetăți **activitatea 3.4.** cu și mai multă grijă pentru a oferi sfaturi eficiente pentru îmbunătățirea performanței discursive a elevilor. Vorbiți despre Demostene, vorbiți despre filmul *Discursul Regelui* (poate programați chiar o vizionare a filmului). Încurajați elevii

permanent, spunându-le că și cei mai mari oratori ai lumii (Abraham Lincoln, de exemplu) au avut inițial prestații slabe și chiar eșecuri la prezentarea primelor lor discursuri în public; perseverența și pregătirea constantă i-au ajutat să-și depășească limitele și să rămână în istorie ca modele oratorice.

Activitatea 3.6. (Lectură model: 10 minute)

Selectați complet aleator un elev pentru a citi un text cu intonație și viteză variabile. Prima dată va citi normal, apoi rapid, apoi rar. Astfel se obișnuiește cu un anumit ritm, intonație. Ca activitate alternativă, în timp ce voluntarul citește un text, ceilalți participanți vor ridica, pe rând, cartonașe pe care scrie "tare", "încet", "rapid", "lent". Exercițiul învață participanții să își moduleze vocea. Dacă alegeți texte destul de scurte, veți putea audia 3-4 elevi.

Activitatea 5 (Exersarea unui discurs: 35 minute)

Împărțiți clasa în grupe de 3-4 elevi. Propuneți elevilor următorul exercițiu: realizarea, de către fiecare grupă, a unui discurs de 3 minute pe o temă dată. Este foarte important ca temele să fie simple și relevante pentru elevi (de exemplu, „ce înseamnă, de fapt, „prietenia” pe Facebook”). Discursurile vor fi susținute apoi de unul dintre cei trei-patru elevi din fiecare grupă. Evaluarea discursurilor se va face, individual, de către elevii din grupele care nu performează la momentul discursului evaluat, prin completarea unei fișe de feedback. Pe fișă vor fi trecute răspunsuri evaluate pe o scală de la 1 la 5, unde 1 reprezintă dezacordul puternic, iar 5 acordul puternic. În plus, fiecare elev din auditoriu va scrie pe fișă și un sfat de îmbunătățire a stilului celui care a vorbit.

Alocați 10 minute pentru producția discursurilor, și restul de timp pentru susținerea lor (completarea fișelor se face în timpul discursurilor).

La final, selectați fișele care conțin sfaturi relevante pentru vorbitori și distribuiți-le acestora (este esențial să NU transmiteți fișele către vorbitori fără a le filtra după criteriul relevanței, mai ales că unele dintre ele pot fi ofensatoare).

Criteriu	1	2	3	4	5
Limbaj corporal (gesturi, mișcări cu mâinile, capul, picioarele)/ prezență scenică					
Pronunție / Intonație/ ritm/ tonalitate					
Captarea atenției publicului (contact vizual cu publicul, modalitatea de a capta atenția)					
Sfat:					

Unitatea de învățare 4: Documentarea

Obiectivele unității de învățare:

- să argumenteze necesitatea documentării
- să identifice tipurile de surse și utilitatea lor
- să selecteze surse de documentare credibile
- să prelucreze informațiile obținute din studiul surselor
- să integreze informațiile în construcția argumentelor și contraargumentelor
- să argumenteze eficiența dovezilor în influențarea opiniei auditoriului

Metode și mijloace utilizate:

- Discuția ghidată
- Prezentarea frontală
- Studiul de caz
- Problematizarea
- Fișe de lucru
- Sală de clasă cu rețea de calculatoare conectată la internet
- Tablă Post-it-uri colorate divers
- Sala de clasă cu mobilier modular

Durata: 3 ore (3 săptămâni)

Sumar

Pentru ora 1 (De ce ne documentăm și cum o facem?)

- Activitatea 4.1. (Discuție ghidată despre importanța documentării: 5 minute)
- Activitatea 4.2. (Clasificarea surselor de documentare: 20 minute)
- Activitatea 4.3. (Documentarea unei moțiuni: 20 minute)
- Activitatea 4.4. (Sumarizare: 5 minute)

Pentru ora 2 (Despre credibilitatea surselor)

- Activitatea 4.5. (Prezentare: 15 minute)
- Activitatea 4.6. (Exercițiu: 15 minute)
- Activitatea 4.6. (Documentare rapidă: 15 minute)
- Activitatea 4.8. (Sumarizare: 5 minute)

Pentru ora 3 (Documentarea unui caz)

- Activitatea 4.9. (Brainstorming argumentativ: 15 minute)
- Activitatea 4.10. (Studiu de caz: 15 minute)
- Activitatea 4.11. (Problematizare: 15 minute)
- Activitatea 4.12. (Sumarizare: 5 minute)

Activități

Pentru ora 1 (De ce ne documentăm și cum o facem?)

Activitatea 4.1. (Discuție ghidată despre importanța documentării: 5 minute)

Desenați un cerc pe tablă în care scrieți DOCUMENTARE. Cereți elevilor să precizeze dacă este necesară documentarea în viața de zi cu zi și să dea exemple de situații ce necesită documentare prealabilă.

Exemplu: cumpărarea unui telefon sau calculator. Întrebați ce fel de informații caută atunci când aleg să cumpere un obiect (probabil caracteristicile obiectului, descrise de firma care îl comercializează; lămuriri suplimentare de la distribuitorul autorizat; păreri ale altor utilizatori, inclusiv ale prietenilor, care pot comenta calitățile obiectului, ca și aplicabilitatea lor practică).

Activitatea 4.2. (Clasificarea surselor de documentare: 20 minute)

Precizați că unele din aceste surse sunt primare (datele inițiale, ce descriu obiectul), altele secundare (comentarii, referințe etc.). Precizați că și în cercetarea academică apelăm la surse primare (datele statistice neprocesate, registrele oficiale, interviuri, rezultate ale unor sondaje, rapoarte făcute în urma unor evenimente) și la surse secundare (evaluări, sinteze, analize ale surselor primare și chiar secundare). Sursele secundare comentează, interpretează sursele primare; ele ne trimit la sursele primare care se pot dovedi mai dificil de găsit sau de a căror existență nu avem știință.

Pe o fișă, prezentați amestecate următoarele surse. Cereți elevilor să sorteze sursele în funcție de cele două criterii prezentate mai sus:

- **resurse primare:** opere literare, tratate, rapoarte științifice, rapoarte tehnice, standarde, brevete, rapoarte de cercetare, rapoarte statistice, rapoarte de analiză științifică cu grad de generalizare, comunicări științifice; interviuri, jurnale, scrisori
- **resurse secundare:** articole din reviste de referință, studii de sinteză, adnotări, monografii; teze de doctorat; biografii

Sugestie de fișă de lucru

Completați tabelul de mai jos folosind elementele din următoarea listă:

opere literare; studii de sinteză; rapoarte de cercetare; rapoarte statistice; comunicări științifice; jurnale; biografii; monografii; interviuri; dizertații, teze de doctorat; articole din reviste de referință

Surse primare	Surse secundare

Precizați că mai există și surse terțiare – dicționare și enciclopedii - care ne pot ajuta să avem o vedere generală, sintetică asupra subiectului, înglobând trimiteri din sursele primare și secundare. Sursele terțiare sunt valoroase pentru înțelegerea inițială a subiectului cercetat.

Aici cunoașterea unei limbi străine – a limbii engleze de exemplu – este foarte utilă, mai ales atunci când vorbim de aspecte sau termeni recenți, care nu au fost încă listați în dicționare sau enciclopedii autohtone.

Pentru înțelegerea tipurilor de resurse, puteți prezenta elevilor următorul tabel:

Subiect	Sursă primară	Sursă secundară	Sursă terțiară
Artă	Tablou	Comentariu al unui critic de artă	Articol de enciclopedie despre artist
Istorie	Jurnal din Războiul Civil din SUA	Carte despre Războiul Civil	Lista cu locurile bătăliilor
Literatură	Roman sau poem	Eseu de critică literară despre subiect	Biografia autorului
Științe politice	Convenția de la Geneva	Articol despre prizonierii de război	Cronologia tratatelor

Activitatea 4.3. (Documentarea unei mișcări: 20 minute)

Prezentați elevilor mișcarea *Acest Parlament consideră că ecoterorismul este justificat*. Cereți-le să caute termenul în dicționare și în enciclopedii. Sugerați-le să folosească *Enciclopedia Britannica* (<http://www.britannica.com>). Cereți elevilor să selecteze interpretarea cea mai potrivită a termenului *ecoterorism*.

Realizați, împreună cu elevii, o foaie A3 în care să sintetizați sensurile de bază ale termenului *ecoterorism* și cel relevant în contextul mișcării, respectiv sursele de informare utilizate clasificate conform tipologiei din tabelul de mai sus.

Activitatea 4.4. (Sumarizare: 5 minute)

Rezumați conținutul teoretic comentând schema de pe tablă și cea de pe foaia A3.

Pentru ora 2 (Despre credibilitatea surselor)

Activitatea 4.5. (Prezentare: 15 minute)

Desenați pe tablă tabelul de mai jos. Completați inițial numai capul de tabel, iar apoi, pe măsură ce discutați aspectele listate, notați-le pe rând în coloanele corespunzătoare. Precizați că tabelul prezintă criterii de evaluare a credibilității unei surse. Discutați cu elevii credibilitatea fiecărei componente.

Cine a publicat articolul?	Autorul	Referințele din material	Data publicării
• ziar/revistă de specialitate/publicație pentru publicul larg/specialiști • tabloid • revistă de scandal • editură cunoscută	• este specialist în domeniul discutat? • este jurnalist? • este susținut de o organizație specializată și obiectivă? • este imparțial sau părtinitor?	• materialul precizează resurse/dovezi (are note de subsol, bibliografie, referințe, trimiteri, citate)?	• -este recentă? • -există date mai recente, care să schimbe perspectiva asupra informației?

Precizați că metoda cea mai bună de verificare a acestor aspecte este să accesăm resurse multiple, pentru a avea o imagine de ansamblu asupra subiectului cercetat.

Discutați cu elevii în ce măsură aceste criterii se pot aplica resurselor de pe internet. Discutați lămuririle suplimentare prezentate în manualul elevului cu privire la resursele de pe internet. Discutați utilitatea Wikipedia – site generat de utilizatori, folositor pentru privirea sintetică a temelor și pentru trimiterile bibliografice bogate, care favorizează o cercetare amplă.

Activitatea 4.6. (Exercițiu: 15 minute)

Direcționați elevii către exercițiul 2 din secțiunea Aplicații a Manualului Elevului.

”Imaginează-ți că trebuie să te documentezi în legătură cu următoarea moțiune: *Acest Parlament ar declara război industriei tutunului*. În urma unei căutări pe Google, ai obținut următoarele trimiteri în prima pagină de căutare. Analizează resursele din perspectiva criteriilor discutate în acest capitol. Ordonează sursele în ordinea credibilității și utilității, motivând alegerea făcută.

- a. www.ziare.com › Life Show › Viata sanatoasa › fumat
- b. <http://www.cinemagia.ro/filme/the-insider-informatorul-179/>
- c. <http://www.mediafax.ro/economic/tinta-de-deficit-ar-fi-depasita-daca-industria-tutunului-nu-si-ar-plati-doua-luni-taxele-15075598>
- d. <http://www.loribalogh.ro/2014/11/curiozitati-din-lumea-tutunului/>
- e. <http://transilvaniareporter.ro/reportaj/misterios-vindecator-atragator-ucigator-o-istorie-a-fumatului/>
- f. <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-15516592-guvernul-ponta-industria-tutunului-povestea-continua-scrisoarea.htm>
- g. <http://www.filmedocumentare.com/conspiratia-tutunului/>
- h. <http://www.zf.ro/companii/retail-agrobusiness/preturile-tigarilor-vor-creste-producatorii-cauta-solutii-pentru-a-evita-falimentul-15085799>
- i. <http://www.businessmagazin.ro/actualitate/cine-castiga-si-cine-pierde-din-interzicerea-fumatului-15095266>
- j. <http://revista22.ro/53080/balcanii-i-tutunul.html> ”

Activitatea 4.7. (Documentare rapidă: 15 minute)

Aplicație suplimentară. Prezentați moțiunea *Acest Parlament consideră că pedeapsa capitală este justificată*. Cereți elevilor să acceseze www.google.ro și să identifice rapid (în 5 minute) trei surse care discută această temă. Cereți-le să le noteze pe tablă, alături de autorul articolului, și data publicării lui. Discutați cu clasa care dintre surse sunt mai credibile/ mai utile pentru ilustrarea eficientă a moțiunii.

Cereți elevilor să împartă sursele folosite pe două categorii – cele care susțin propunerea acestei moțiuni și cele care sunt contra. Direcționați atenția elevilor spre exercițiul 3 în secțiunea Aplicații. Încurajați-i să identifice principalele argumente pro și contra moțiunii pe baza resurselor accesate.

Pentru ilustrarea cercetării folosind motoarele de căutare, încurajați elevii să caute pe loc informații (chiar folosind internetul de pe telefonul mobil) în legătură cu tema sugerată în Manualul Elevului: *Acest Parlament ar cumpăra dreptul de a polua*. Dirijați cercetarea lor conform sugestiilor prezentate. Precizați utilitatea ghilimelelor și semnului + atunci când căutăm informație folosind cuvinte-cheie. Atrageți-le atenția asupra faptului că pot accesa

surse primare utile dacă alături de cuvântul-cheie tastează "database": vor găsi astfel baze de date care de multe ori sunt susținute de agenții guvernamentale.

Activitatea 4.8. (Sumarizare: 5 minute)

Rezumați conținutul teoretic comentând schema de pe tablă și informațiile obținute și clasificate de elevi.

Pentru ora 3 (Documentarea unui caz)

Activitatea 4.9. (Brainstorming argumentativ: 15 minute)

Alegeți o temă de dezbatere. De exemplu *Acest Parlament consideră că ar trebui interzis consumul de carne*, sau altă temă pe care o puteți selecta din lista http://dbp.idebate.org/rol/index.php/Teme_de_Dezbateri sau din lista din anexa prezentului material. Realizați un scurt brainstorming pe baza acestei teme, identificând principalele argumente pro și contra. Cereți elevilor să caute informații legate de fiecare argument, listând sursele consultate, după modelul de fișă de lectură din Manualul Elevului.

Subliniați ideea că înainte de a realiza o cercetare este indicat să facem un plan de cercetare sumar, care constă în argumentele de bază legate de moțiune.

Insistați asupra luării de notițe – e recomandabil ca fișele de lectură să ilustreze separat fiecare idee în parte, în așa fel încât să facă mai ușoară organizarea materialelor.

Activitatea 4.10. (Studiu de caz: 15 minute)

Discutați cu elevii importanța exemplelor în studierea materiei de la școală. Precizați că și în dezbateri exemplele au un rol crucial în influențarea auditoriului și în convingerea acestuia în legătură cu un punct de vedere. Exemplele reprezintă un tip de dovezi, alături de statistici și de opinia specialiștilor; împreună alcătuiesc partea substanțială în procesul de convingere al auditoriului.

Prezentați următorul fragment din Manualul elevului:

Mulți dintre noi cunosc bine americani de origine mexicană celebri, cum ar fi actrița Jessica Alba, boxerul Oscar De La Hoya și chitaristul Carlos Santana. Sunteți însă mai puțin familiarizați cu alți americani de origine mexicană care au avut contribuții importante în societatea americană. Nancy Lopez a jucat un rol esențial în popularizarea femeilor ca jucătoare de golf profesionist și a câștigat 48 de campionate. Dr. Ellen Ochoa este o fostă astronaută care a petrecut peste 48 de ore în spațiu și a inventat metode optice care au facilitat explorarea spațiului. Dr. Mario Molina a câștigat premiul Nobel pentru chimie în 1995, pentru studiile sale privind formarea și degradarea stratului de ozon.

Discutați eficacitatea exemplelor în ilustrarea ideii că americanii de origine mexicană au adus o contribuție importantă la dezvoltarea societății americane. Cele mai eficiente exemple sunt clare, reprezentative și factuale.

Prezentați întrebările de control pentru eficiența folosirii exemplor:

1. Folosesc exemple pentru a-mi clarifica ideile?
2. Folosesc exemple pentru a-mi consolida ideile?
3. Sunt exemplele mele reprezentative pentru ceea ce ar trebui să ilustreze sau să dovedească?
4. Îmi întăresc exemplele cu date statistice?

Activitatea 4.11. (Problematizare: 15 minute)

Prezentați următorul fragment (acesta este un extras din Manualul Elevului):

- a. În 1940, președintele Franklin D. Roosevelt a avut un salariu de 75.000 de dolari.

- b. În 1972, președintele Richard Nixon a avut un salariu de 200.000 de dolari.
- c. În 2010, președintele Barack Obama a avut un salariu de 400.000 de dolari. (Lucas, Arta, pp. 154-155)

Întrebați-i pe elevi care președinte a fost plătit mai bine. În aparență, Barack Obama a câștigat cel mai mult. Dolarul nu mai are însă aceeași valoare ca în timpul mandatului lui F.D. Roosevelt. Folosind Indicele Prețurilor de Consum (*Consumer Price Index*) ca instrument de măsură a ratei inflației, putem determina valoarea dolarului, cu puterea sa de cumpărare în fiecare din aceste trei momente. Dacă aplicăm Indicele Prețurilor de Consum la salariile președinților, la valoarea din 1972, președinții au câștigat după cum urmează:

- a. În 1940, președintele Franklin D. Roosevelt a avut un salariu de 192.000 de dolari.
- b. În 1972, președintele Richard Nixon a avut un salariu de 200.000 de dolari.
- c. În 2010, președintele Barack Obama a avut un salariu de 78.000 de dolari.

Insistați asupra ideii că statisticile sunt interpretabile, trebuie folosite cu atenție, în mod sintetic (abundența de date nu lămurește, ci duce la confuzie). Suplimentar, discutați și celelalte exemple din Manual.

Prezentați întrebările de control pentru evaluarea resurselor:

1. Folosesc statistici pentru a-mi cuantifica ideile?
2. Statisticile sunt reprezentative pentru ceea ce îmi propun să măsoare?
3. Statisticile provin din surse de încredere?
4. Am citat sursele acestor date?
5. Explic datele citate și relevanța lor pentru tema discutată?
6. Rotunjesc cifrele complicate?

Activitatea 4.12. (Sumarizare: 5 minute)

Pentru **recapitularea** informației, folosiți întrebările de la exercițiul 1 din secțiunea Aplicații a manualului.

Unitatea de învățare 5: Etica în debateri

Obiectivele unității de învățare:

- Să identifice valorile și principiile etice implicate în pregătirea, desfășurarea și arbitrajul dezbaterilor;
- Să formuleze reguli practice, derivându-le din principiile etice implicate în pregătirea, desfășurarea și arbitrajul dezbaterilor

Metode și mijloace utilizate:

- Brainstorming-ul;
- Studiul de caz;
- Lucrul în grupe mici (3-4 persoane);
- Analizarea unor scenarii pe fișe de lucru;
- Discuții de grup urmate de prezentarea prin intermediul purtătorilor de cuvânt/reprezentanților grupei.

Durata 1 oră (o săptămână)

Sumar

Pentru ora 1 (Etica în debateri)

- Activitatea 1 (Brainstorming și rețea conceptuală: 15 minute)
- Activitatea 2 (Realizare poster: 15 minute)
- Activitatea 3 (Fișă de lucru: 15 minute):
- Activitatea 4 (Sumarizare și feedback: 5 minute):
- Activitatea 5 (Aplicații suplimentare)

Activități

Pentru ora 1 (Etica în debateri)

Activitatea 1 (Brainstorming și rețea conceptuală: 15 minute)

În debutul activității, provocați elevii – în cadrul unei sesiuni de *brainstorming* – să exprime cuvinte asociate termenului de „etică” sau „morală”. Pe măsură ce elevii descoperă cuvinte înrudite cu termenul-cheie, le consemnați pe tablă sub forma unei rețele conceptuale (conceptul-cheie în centrul planșei iar în jurul lui termeni înrudiți: *valoare, principiu, moralitate, normă, comportament acceptabil/admisibil, fair-play* ș.a.)

Oferiți apoi o definiție a „eticii” conform unei surse credibile (dicționar explicativ, enciclopedie, dicționar de termeni filosofici etc.) și subliniați importanța existenței unui ansamblu de reguli sau prescripții etice în domeniul dezbaterilor similar codurilor deontologice existente în alte domenii („etica medicală”, „etica afacerilor” etc.).

De exemplu:

etică (cf. DEX): „studiul principiilor și concepțiilor care fundamentează orice domeniu al gândirii și activității practice; ansamblu de norme care reglează comportamentul unui grup, cu scopul diferențierii între ceea ce este legitim și acceptabil în realizarea scopurilor; morală.”

etică (cf. *Enciclopedia Universală Britannica*): „ramură a filosofiei care abordează valorile fundamentale și criteriile pe baza cărora pot fi judecate acțiunile umane; sistem sau teorie ce vizează principiile sau valorile morale”.

etică (cf. *Dicționar de filosofie și logică*): „ansamblu de standarde în raport cu care un grup sau o comunitate umană decid să-și regleze comportamentul, pentru a deosebi ceea ce este legitim sau acceptabil în urmărirea unor scopuri.”

Activitatea 2 (Realizare poster: 15 minute)

Prezentați pe o planșă – format A3 sau A2 pe care se găsește un arbore sau orice altă reprezentare (o construcție) dispusă pe trei niveluri/etape: (1). DOCUMENTARE, (2). DESFĂȘURAREA MECIULUI, (3). ARBITRAJ. Împărțiți elevii în trei grupe și distribuiți câte 3-5 bilete de culori diferite/grupă pe care trebuie să noteze, în urma discuțiilor, recomandările sau prescripțiile etice în legătură cu domeniul/etapa atribuită grupei. Fiecare grupă își delegă un reprezentant care expune pe planșa de flip-chart contribuțiile grupei și argumentează succint alegerile făcute.

Activitatea 3 (Fișă de lucru: 15 minute):

Distribuiți participanților o fișă care conține un tabel cu două coloane și totodată expuneți o foaie de Flip-chart care reproduce tabelul din fișă. Dați elevilor ca sarcină de lucru completarea enunțului „este etic să...” (într-o coloană) și „NU este etic să...” (într-o altă coloană) pe cele trei categorii menționate în activitatea precedentă (etapa de documentare, etapa de desfășurare a meciului și etapa de arbitraj).

Ilustrare:

1. DOCUMENTARE

În privința etapei de documentare ce precedă orice rundă de dezbateri, debaterul trebuie să aibă în vedere că...

este etic să ...	NU este etic să ...
identifice surse credibile	inventeze surse
identifice mai multe surse (măcar trei)	denatureze fapte, adevăruri
precizeze sursele de documentare	să citeze tabloide
aleagă exemple relevante	să fie superficial

2. DESFĂȘURAREA MECIULUI

Pe durata desfășurării meciului de dezbateri, debaterul trebuie să știe că...

este etic să...	NU este etic să...
fie prezent la timp în sala în care urmează să se desfășoare dezbateri	facă gălăgie/perturbe desfășurarea meciului
dea dovadă de fair-play	sufle „răspunsuri” colegilor din echipă
evite ofensele (în limbaj și atitudine)	folosească un limbaj jignitor/ofensator
fie cât mai clar în exprimare	manifeste o atitudine de superioritate/intimidare la adresa echipei adverse
își păstreze cumpătul/calmul pe durata rundei	atace persoana și nu argumentele propuse de echipa oponentă
se adreseze politicos (atât pe durata discursurilor cât și a răspunsurilor oferite în POI-uri)	

3. ARBITRAJ

În ceea ce privește arbitrajul unei runde de dezbateri, arbitrul trebuie să cunoască faptul că...

este etic să...	NU este etic să...
urmărească atent desfășurarea meciului	fie neatent, distras, plictisit sau dezinteresat
încurajeze participanții, prin oferirea de feedback constructiv	evalueze discursurile în funcție de persoanele care le livrează
adopte o gândire pozitivă, deschisă, lipsită de prejudecăți	ofere un feedback menit a descuraja sau a intimida participanții la dezbateri
fie cât mai obiectiv în aprecierea/evaluarea rundei	fie părtinitor sau să manifeste o atitudine care privilegiază vreuna din părți
pună între paranteze propriile credințe și convingeri legate de tema dezbătută	

Activitatea 4 (Sumarizare și feedback: 5 minute):

Reeditați etapele importante ale lecției, formulați concluziile lecției.

Notă: în funcție de durată, activitățile pot fi completate cu o etapă de identificare concretă a unor situații sau cazuri de încălcare a eticii în dezbateri (de exemplu: se prezintă pe bilete cazuri de încălcare a eticii în dezbateri sau se prezintă, dacă există, resursele necesare, secvențe filmate din timpul unor runde de dezbateri sau arbitraj în care sunt prezentate astfel de încălcări).

Activități alternative:

- organizarea de jocuri de rol cu elevii în care aceștia să creeze ei înșiși situații (sau să îndeplinească jocuri de rol sugerate de facilitator) în care sunt eludate prescripțiile morale în etapele ce constituie dezbaterile;
- elaborarea unui „Decalog al Dezbaterilor”, un cod de prescripții de comportament pentru debateri, instructori și arbitri.

Activitatea 5 – Aplicații suplimentare (în măsura în care aveți timp)

Direcționați elevii către finalul capitolului 5 din Manualul Elevului, secțiunea Aplicații. Lucrați pe rând exercițiile de acolo, oferind elevilor organizați în perechi sau în grupe de câte trei sau patru timp de gândire înainte de a discuta frontal situațiile problematice prezentate.

Unitatea de învățare 6: Consemnarea dezbaterii

Obiectivele unității de învățare:

- să argumenteze importanța consemnării dezbaterii
- Să identifice etapele consemnării dezbaterii
- Să utilizeze un sistem de notare rapid, pentru consemnarea eficientă a dezbaterii

Metode și mijloace utilizate:

- Brainstorming
- Explicația
- Demonstrația
- Post-it
- tabla Markere de diferite culori

Durata: 3 ore (3 săptămâni)

Sumar

Pentru ora 1 (Telefonul fără fir)

- Activitatea 6.1. Informare (5 minute):
- Activitatea 6.2. Primii voluntari (10 minute)
- Activitatea 6.3. Mai mult, mai confuz (15 minute)
- Activitatea 6.4. Scrisul rămâne (20 minute)

Pentru ora 2 (A auzi nu înseamnă a înțelege)

- Activitatea 6.5. Avem două urechi și o gură (20 minute)
- Activitatea 6.6. (Să le folosim în proporția corectă) (10 minute)
- Activitatea 6.7. (Recursul la cele consemnate) (20 minute)

Pentru ora 3 (Stilul e omul însuși!)

- Activitatea 6.8. (Cum văd eu e important) (10 minute)
- Activitatea 6.9. (A privi nu înseamnă a vedea) (10 minute)
- Activitatea 6.10. (Sunt multe stiluri de memorare) (20 minute)
- Activitatea 6.11. (Feedback: 10 minute)

Activități

Pentru ora 1 (Telefonul fără fir):

Activitatea 6.1. Informare (5 minute):

Informați elevii cu privire la conținutul acestei unități de învățare. Spuneți-le că vor înțelege de ce este important să consemneze desfășurarea dezbaterii, vor învăța etapele consemnării dezbaterii pe flow-ul personal, să noteze simbolic punctele importante ale dezbaterii.

Activitatea 6.2. Primii voluntari (10 minute)

Solicitați zece elevi care să joace acest joc. Dați unuia dintre ei o listă de cinci cuvinte neuzuale (ex. „reintegrare”, „senzitiv”, „chestionabil”, „amortizare” și „declin”) Rugați să transmită unul celuilalt, în șoaptă, o singură dată, cele cinci cuvinte. Acest lucru se întâmplă de la primul elev la ultimul. Ceilalți elevi privesc. Este prezentat rezultatul.

Activitatea 6.3. Mai mult, mai confuz (15 minute)

Repetăți jocul cu alte cinci cuvinte de același tip (neuzuale). Ceilalți observă. Este prezentat rezultatul. Probabil că acum rezultatul va fi mai bun datorită deprinderii de concentrare. Discutați progresul și elementele care au făcut diferența. Subliniați ideea de retenție a cuvintelor, în urma exercițiului de ascultare și de concentrare a atenției.

Activitatea 6.4. Scrisul rămâne (20 minute)

Solicitați alți zece voluntari. Oferiți-le foi pentru a lua notițe.

Primului spuneți-i în grabă la ureche o listă de zece cuvinte și cereți-i să le consemneze pe foaie. Cereți-i ca apoi să le transmită colegului de lângă el, care, la rândul său, reia procesul; fiecare până la ultimul repetă sarcina către colegul următor.

Reluați procesul cu alte zece cuvinte transmise rar de data aceasta.

Comentați cu elevii rezultatul îmbunătățit și discutați ideea de consemnare a celor auzite. Este important să consemnezi informația, întrucât ajută la retenția cu exactitate a ideilor, oferind posibilitatea unei bune dezbateri.

Pentru ora 2 (A auzi nu înseamnă a înțelege)

Activitatea 6.5. Avem două urechi și o gură (20 minute)

Solicitați patru voluntari din rândul elevilor. Ceilalți privesc și observă fără să intervină. Invitați patru dintre voluntari să iasă afară din clasă, în timp ce celui de al cincilea i se oferă un scaun pentru a lua loc în fața clasei și a asculta.

După ce cei trei voluntari ies afară din clasă, cereți-i celui de pe scaun să asculte cu atenție povestea ce i se va spune, încercând să rețină cât mai multe amănunte. Cuvintele se rostesc clar și în viteză normală. Povestea prezentată este următoarea.:

„Domnul Krasimov Vicențiu este operator calculatoare la o importantă firmă din localitatea noastră. Azi dimineață a sunat la birou să ne anunțe că pe timpul nopții a făcut enterocolită cronică și nu poate veni la serviciu. Zicea că vrea să se interneze pentru câteva zile. Astăzi este și ziua de naștere a altui coleg din birou și nu știu cum să procedăm. Să sărbătorim sau să mergem în vizită la Krasimov? Colegii sunt foarte îngrijorați și pentru că astăzi avem lansarea de expoziție și este foarte

mult de lucru la birou. Nu știu cine îl va informa pe domnul director cu privire la această situație și cine îl va înlocui pe colegul nostru. Domnul director are de luat o decizie foarte grea”.

După prezentarea poveștii, cel așezat pe scaun este rugat să o repovestească primului dintre cei ieșiți care este invitat înăuntru. Acesta ascultă și consemnează pe post-it ceea ce consideră important de reținut. Ceilalți observă.

Activitatea 6.6. (Să le folosim în proporția corectă) (10 minute)

Invitați al doilea voluntar dintre cei trei ieșiți afară. Cel care a auzit primul povestea și care a luat notițe pe post-it o prezintă celui de-al doilea voluntar. El nu are posibilitatea să noteze.

Activitatea 6.7. (Recursul la cele consemnate) (20 minute)

Cereți-i celui de-al doilea voluntar să repovestească cele auzite (fără a fi luat notițe) în fața clasei.

Atrageți atenția asupra numărului scăzut de detalii în cazul în care nu s-au luat notițe față de situația când s-au consemnat în scris amănunte.

Recitiți povestea. Elevii au posibilitatea să facă diferența între amănuntele variantelor povestite de colegi și să înțeleagă prin ce se deosebesc ascultarea, parafrizarea și consemnarea ca etape ale consemnării dezbaterii, precum și importanța existenței flow-ului (v. secțiunea *Etapetele consemnării dezbaterii* din Manualul Elevului).

Direcționați-i pe elevi către secțiunea Aplicații din capitolul 6 al manualului. Lucrați cu elevii exercițiile 1 și 2. Le puteți solicita să lucreze întâi individual, apoi să compare rezultatele cu cele ale colegului de bancă/unui partener. Verificați frontal câteva rezolvări, evidențiindu-le pe cele mai eficiente.

În măsura timpului disponibil, recurgeți la resurse de pe site-ul <http://dbp.idebate.org/ro>. (v. exercițiul 3 din Aplicații). Pentru a simula ascultarea unui discurs dintr-o dezbatere, citiți cu voce tare argumente selectate din această sursă (fără ca elevii să aibă materialul tipărit în față) și solicitați-le să ia notițe pe măsură ce citiți. Puteți ulterior să recurgeți la încă o activitate de tipul „vizitarea galeriei”, în care elevii postează pe pereții din clasă foile pe care au consemnat cele citite de dumneavoastră cu voce tare, apoi se deplasează de la o „postare” la alta, consultând mai multe moduri de rezolvare a sarcinii. Rezervați timp pentru a trage concluziile finale și pentru a le da posibilitatea să evidențieze cele mai eficiente rezultate din cele observate în notițele colegilor.

Pentru ora 3 (Stilul e omul însuși!)

Activitatea 6.8. (Cum văd eu e important) (10 minute)

Solicitați patru voluntari; cereți-le să meargă în spatele clasei și să se întoarcă cu spatele la tablă. Ceilalți privesc și sunt atenți.

Desenați pe tablă o formă complexă de figuri geometrice unite (nu mai mult de patru: pătrat, cu diagonalele trasate cu o culoare, din care pornește un triunghi isoscel, căruia i se trasează o mediană cu o altă culoare, dintr-o latură a triunghiului se construiește un dreptunghi, tot desenul fiind înscris într-un cerc de o altă culoare).

La construirea desenului asistă primul dintre voluntari. Cereți-i să rețină desenul, culorile și să le consemneze în felul în care dorește pe post-it/o foaie.

Activitatea 6.9. (A privi nu înseamnă a vedea) (10 minute)

Invitați un al doilea voluntar la tablă să deseneze după indicațiile celui care a văzut desenul. După realizarea acestuia, voluntarul 2 dă indicații celui de al treilea pentru a desena același desen.

Activitatea 6.10. (Sunt multe stiluri de memorare) (20 minute)

La fel va proceda și cel care de al treilea cu ultimul dintre voluntari.

Discutați diferența de acuratețe și diferențele de realizare: forme, dimensiuni și culori folosite.

Invitați pe fiecare dintre voluntari să prezinte cum a procedat: cum a reușit să rețină, cum a memorat formele, dimensiunile, culorile, care au fost semnele pe care și le-a făcut în minte. Ultimul care prezintă este primul dintre voluntari, cel care a beneficiat de post-it.

Analizați modul în care fiecare și-a reprezentat desenul, încercând să-l memoreze, să înțeleagă mai bine și să-l reproducă.

Oferiți posibile sisteme de notare a ideilor pe flow pentru consemnarea ideilor din timpul unei dezbateri (elemente de caz, categorii de conectori, simboluri relaționale, elemente de adnotare).

Construiți împreună cu elevii un Decalog al sfaturilor pentru o mai bună consemnare a dezbaterii (v. secțiunea *10 sfaturi pentru o mai bună consemnare a dezbaterii* din Manualul Elevului).

Activitatea 6.11. (Feedback: 10 minute)

Autoevaluare. Identificați:

- Ceea ce mi-a plăcut
- Ceea ce a fost interesant
- Am reținut că...
- Nu știam că...

Interevaluare. Folosiți următoarele posibilități de formulare:

- Mi-a atras atenția atunci când...
- A fost deosebit atunci când...
- Am avut emoții pentru că...

Unitatea de învățare 7: Arbitrajul rundei de dezbateri în formatul World Schools

Obiectivele unității de învățare:

- să identifice criteriile de evaluare a unui discurs
- să evalueze un discurs conform criteriilor de evaluare din grila oferită
- să identifice statutul arbitrului în cadrul dezbaterilor

Metode și mijloace utilizate:

- Mingling
- Explicația
- Prezentarea
- Post-it
- Flipchart
- Fișe de evaluare
- Markere de diferite culori

Durata: 1 oră (1 săptămână)

Sumar

Pentru ora 1 (Cum e să fii judecător?)

- Activitatea 7.1. (Ice-breaker (mingling) și recapitulare: 10 minute)
- Activitatea 7.2. (Ordonarea criteriilor de arbitraj: 10 minute)
- Activitatea 7.3. (Prezentarea fișei de arbitraj: 10 minute)
- Activitatea 7.4. (Cine este arbitrul?: 5 minute)
- Activitatea 7.5. (Arbitraj: 10 minute)
- Activitatea 7.6. (Motivarea deciziei: 5 minute)

Pentru ora 1 (Cum e să fii judecător?)

Activitatea 7.1. (Ice-breaker (mingling) și recapitulare: 10 minute)

Scrieți pe bilețele întrebări din lecțiile predate anterior (**Argumentarea, Contraargumentarea, Elemente de stil**). Dați fiecărui elev câte unul din aceste bilețele. Cereți elevilor să își imagineze că participă la o petrecere informală în timpul căreia vor să cunoască un număr cât mai mare de oameni, să afle și să ofere cât mai multă informație.

Ex. *Care sunt elementele limbajului paraverbal? Care sunt elementele limbajului nonverbal? Care este structura argumentului? Ce calități ale limbajului fac comunicarea clară? La ce se referă termenul de strategie? Ce înseamnă parafrază?* etc.

Cereți elevilor să se ridice în picioare, să își adreseze unul altuia întrebările de pe bilețele. După ce au încheiat conversația cu un partener, cereți-le să schimbe partenerul și să reia procesul. Încurajați elevii să se miște liber prin clasă, relaționând cu cât mai mulți colegi.

La sfârșitul activității verificați răspunsurile cu întreaga clasă, pentru a prefigura pasul următor.

Activitatea 7.2. (Ordonare criterii de arbitraj: 10 minute)

Notați pe post-it-uri principalele elemente care se subsumează categoriilor Conținut, Stil, Strategie: combatere, respingere, argument, contraargument, afirmație, explicație, impact, exemple, limbaj clar, limbaj corect, limbaj nonverbal, limbaj paraverbal, structura discursului, încadrarea în timp. Împărțiți aceste post-it-uri elevilor. Cereți elevilor care nu au primit post-it să se grupeze în trei microgrupuri, să ceară și să lipească bilețelele pe schema pregătită dinainte pe flip-chart/pe tablă de la cei care au primit. Recapitulați subcategoriile, enumerându-le.

• Conținut: afirmație, explicație, exemple, impact
• Stil: limbaj clar, limbaj corect, limbaj nonverbal, limbaj paraverbal
• Strategie: structura discursului, încadrarea în timp

Explicați pe larg în ce constă fiecare din elementele prezentate în tabelul de mai sus (v. secțiunea *Luarea deciziei* din Manualul Elevului). Clarificați invitând întrebări și răspunzând la acestea. Prezentați ponderea punctajelor în turneele de dezbateri (v. secțiunea *Punctajele* din Manualul Elevului).

Activitatea 7.3. (Prezentare fișă de arbitraj: 10 minute)

Insistați asupra faptului că, spre deosebire de turneele de dezbateri, la cursul opțional elevii vor lua note de la 1 la 10, după sistemul obișnuit. Discutați de aceea fișa de evaluare de mai jos, în care se regăsesc elementele recapitulate mai sus. Precizați că se poate face o medie intermediară pentru fiecare categorie – conținut, stil, strategie, acordând note de la 1 la 10 pentru fiecare subcriteriu. Reamintiți elevilor că fiecare notă parțială are nevoie de justificare.

Fișa de evaluare

Criterii	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A. Conținut – structura argumentului										
1. Statement (afirmație)										
2. Explicație										
3. Exemple										
4. Impact										
• Medie - Conținut										
B. Stil										
1. Claritatea limbajului										
2. Corectitudinea limbajului										
3. Limbaj nonverbal										
4. Limbaj paraverbal										
• Medie - Stil										
C. Strategie										
1. Structura discursului (început, cuprins, încheiere)										
2. Încadrarea în timp										
• Medie - Strategie										
Media finală (Nota)										
Observații (feedback)										

Activitatea 7.4. (Cine este arbitru?: 5 minute)

Prezentați sintetic profilul arbitrului în World Schools: omul mediu informat (nu *tabula rasa*);-el are omportament nepărtinitor – tratează în mod egal echipele – și în atitudine, și în mimică, și în aprecierea verbală (v. secțiunea *Ce presupune poziția de arbitru în formatul World Schools* din Manualul Elevului).

Activitatea 7.5. (Arbitraj: 10 minute)

Grupați clasa în echipe de câte trei arbitri.

Proiectați un discurs înregistrat (5 minute) (de exemplu, un astfel de discurs îl găsiți aici https://www.youtube.com/watch?v=0RS8Y3DD_7Q&list=PLZ7d7fSZgW9huTFyS7tucdGT8dWL-Eill) pe care toată lumea să îl vadă. Instruiți elevii să acorde note conform grilei, pe cele trei mari criterii – conținut, stil, strategie, și să motiveze alegerile făcute, dacă e posibil, chiar în timpul discursului.

Activitatea 7.6. (Motivarea deciziei 5 minute)

Insistați ca elevii să ofere feedback constructiv (v. secțiunea *Feedback-ul* din Manualul Elevului). Invitați câte un reprezentant din fiecare echipă să citească punctajele și motivările,

respectiv ce crede echipa lui de arbitri că ar fi trebuit să facă vorbitorul din film pentru a-și îmbunătăți discursul.

În măsura timpului disponibil (într-o altă oră), proiectați întregul meci (disponibil la aceeași adresă), pentru a putea realiza punctul 1 din secțiunea *Aplicații* a acestui capitol. Invitați-i pe elevi să ia o decizie în privința cui consideră ei că a câștigat dezbateră, motivând decizia. Dacă apar disensiuni, amintiți-le că polemicile sunt acceptate, atâta timp cât ele sunt civilizate (v. *regulile polemicii civilizate* din *Aplicații*, pct.3). De altfel, aceste reguli pot fi discutate încă de la capitolul *Contraargumentarea*, întrucât unii elevi, neavând exercițiul acestui joc, pot găsi enervantă misiunea colegilor opozanți: pot tolera mai greu contrazicerile celuilalt (care, în definitiv, fac parte din rolul pe care orice opozant trebuie să îl joace).

Unitatea de învățare 8: Elemente de format

Obiectivele unității de învățare:

- Să enumere elementele de bază ale oricărui format de dezbateri (numărul egal al membrilor în cele două echipe, necesitatea definirii termenilor cheie, necesitatea formulării unei filosofii de caz, necesitatea formulării unor argumente SEXI etc.);
- Să cunoască elementele formatului World Schools Style/ WSS – numărul de minute alocat și specificul fiecărui discurs, rolul și regulile intervențiilor, diviziunea cazului etc.
- Să cunoască și să respecte responsabilitățile fiecărui vorbitor în formatul WSS;

Metode și mijloace utilizate:

• Brainstorming	• Procesarea
• Explicația	• Post-it
• Demonstrația	• Markere de diferite culori
• Lucrul în echipă	• Conexiune internet + laptopuri/tablete/ calculatoare, manuale de educație civică
• Documentarea	• Videoproiector, laptop, ecran, conexiune internet
• Prezentarea	• Anexa Rolurile vorbitorilor și Anexa Elemente de discurs
• Jocul didactic	• Foi A3
• Analiza	• Lista teme
• Conversația euristică	• Bilete cu nume de personalități
• Problematizarea	• Anexa Rolurile vorbitorilor și Anexa Elemente de discurs
• Conversația euristică	
• Sistematizarea	
• Jocul de rol	

Durata: 5 ore (5 săptămâni)

Sumar				
Pentru ora 1 (Guvernul și Opoziția)	Pentru ora 2 (Importanța definițiilor)	Pentru ora 3 (Importanța regulilor în dezbateri)	Pentru ora 4 (Despre intervenții)	Pentru ora 5 (Utilizarea flow- lui)
• Activitatea 8.1. (Exercițiu introductiv: 10 minute) • Activitatea 8.2. (Echipa Guvernului – echipa Opoziției. Filosofia cazului: 40 minute)	• Activitatea 8.3. (Copilul karatist – despre importanța definirii: 30 minute) • Activitatea 8.3. (Duelul: 10 minute) • Activitatea 8.3. (Procesare: 10 minute)	• Activitatea 8.4. (Necesitatea regulilor: 10 minute) • Activitatea 8.4. (Vizionare meci: 40 minute)	• Activitatea 8.4. (Rolul și regulile intervențiilor: 40 minute) • Activitatea 8.5. (Rolul și regulile intervențiilor: 10 minute)	• Activitatea 8.6. (Luarea de notițe 1: 5 minute) • Activitatea 8.6. (Luarea de notițe 2: 40 minute) • Activitatea 8.6. (Procesare roluri vorbitori: 5 minute)

Activități

Pentru ora 1 (Guvernul și Opoziția)

Activitatea 8.1. (Exercițiu introductiv: 10 minute)

Împărțiți clasa în grupe aproximativ egale, de 4-5 elevi. Elevilor împărțiți în grupe li se cere să își amintească de la orele de educație civică și/ sau să se documenteze și să prezinte definiții ale următoarelor noțiuni (câte una pe fiecare grupă): *republică parlamentară, parlament, guvern, opoziție, partid politic, putere legislativă în stat, putere juridică, putere executivă*. Aceștia vor formula și nota cu marker definiții succinte, pe înțelesul lor, pe câte o foaie A3.

După 10 de minute, cele două echipe trebuie să își desemneze un reprezentant care să prezinte rezultatul activității echipei sale.

Activitatea 8.2. (Echipa Guvernului – echipa Opoziției. Filosofia cazului: 40 minute)

Se selectează două grupe (cele care au produs cele mai interesante definiții). Li se propune celor două echipe să joace rolul guvernului unei țări ipotetice, propunând o soluție (obligatoriu una singură) pentru a rezolva problema oamenilor fără adăpost din țara respectivă. Elevii vor fi încurajați să inventeze un nume pentru țara al cărei guvern îl reprezintă în cadrul jocului și să noteze pe tablă soluția propusă. După 10 minute, fiecare echipă își desemnează un reprezentant care să prezinte în 3 minute soluția propusă.

Alte două echipe sunt apoi invitate să joace rolul opoziției pentru soluția propusă de cele două „guverne”. După 10 minute, fiecare echipă își va desemna un reprezentant care va prezenta motivele pentru care echipa sa se opune soluțiilor prezentate.

Activitatea se încheie cu o discuție despre care este rolul unui guvern și care este rolul opoziției într-un stat și într-o dezbatere.

De asemenea, se poate introduce aici și o explicație a necesității unei filosofii de caz, elevii fiind încurajați să răspundă la întrebările:

- în numele cărei valori se ridică problema rezolvării situației oamenilor fără adăpost?
- este valoarea aceasta relevantă pentru o parte însemnată dintre cetățenii acelei țări?
- în numele cărei valori ar putea opoziția să respingă soluțiile propuse de guvern?
- este valoarea aceasta relevantă pentru o parte însemnată dintre cetățenii acelei țări?

Pentru ora 2 (Importanța definițiilor)

Activitatea 8.3. (Copilul karatist – despre importanța definirii: 30 minute)

Invitați elevii să urmărească sceneta *Copilul karatist*: (<https://www.youtube.com/watch?v=ExQx9EgCBjg>). În cadrul unei conversații frontale, li se cere elevilor să identifice sursa comicului (lipsa definirii problemei/ a termenilor, utilizarea acelorași cuvinte cu sensuri diferite). În cazul în care nu există acces la scenetă, se poate găsi o glumă/ o anecdotă în care sursa conflictului/comicului să fie aceeași.

Solicitați elevilor să își exprime părerea despre eficiența unei discuții în care termenii nu sunt definiți și care este importanța definirii termenilor/problemei.

Activitatea 8.3. (Duelul: 10 minute)

Doi voluntari vor susține o discuție în contradictoriu pe tema „Singura modalitate eficientă de a rezolva o problemă este duelul”. Un voluntar primește o fișă în care i se spune că va trebui să fie de acord cu această propoziție, prin duel înțelegând „o confruntare verbală,

de idei". Celălalt voluntar primește o fișă cu indicația că va trebui să își exprime dezacordul față de această propoziție, în condițiile în care se referă la duel ca la „confruntare cu ajutorul armelor”. Ambii volutari vor primi indicația ca, pe parcursul conversației, **să nu ofere** definiția termenului „duel”. Timpul de pregătire va fi de 5 minute iar discuția va dura 5 minute.

Activitatea 8.3. (Procesare: 10 minute)

Inițiați cu toți elevii o discuție în care să-și prezinte părerea despre cât de reușită a fost această confruntare și care este importanța definirii termenilor/problemei. Ideal, la finalul ei, ar trebui să rezulte câteva reguli de inițiere a unei dezbateri. Cea mai importantă ar fi: *mai întâi ne definim termenii*.

Încheiați cu solicitarea ca elevii să vizioneze, pentru ora următoare, o dezbatere filmată.

Pentru ora 3 (Importanța regulilor în dezbatere)

Activitatea 8.4. (Necesitatea regulilor: 10 minute)

Presupunând că elevii au urmărit deja acasă o dezbatere televizată, împărțiți clasa în grupe de 4-5 elevi și solicitați elevilor să noteze pe foi care au fost aspectele care au făcut acea dezbatere să fie una reușită/eficientă, respectiv, care au fost aspectele care au făcut acea dezbatere să fie una nereușită/ineficientă.

Solicitați reprezentanților fiecărei grupe să treacă pe o foaie de flipchart comună ce au notat colegii lor despre acea dezbatere și să își exprime opinia despre importanța existenței și respectării unor reguli în cadrul unei dezbateri.

Activitatea 8.4. (Vizionare meci: 40 minute)

Rugați elevii să deschidă manualul la paginile unde se află tabelele Rolurile vorbitorilor și Responsabilitățile vorbitorilor (vezi și Anexele în acest ghid). Evidențiați rolurile echipelor și ale vorbitorilor (vezi și secțiunea Principii de bază ale unei runde de dezbateri) și descrieți mecanica dezbaterii – succesiunea vorbitorilor și rolurile lor pe parcursul meciului.

Proiectați o dezbatere în formatul World Schools Style (de exemplu, finala Tinerii Dezbat, Miercurea Ciuc, 2015: <https://www.youtube.com/watch?v=zNYc8sf0VIA>). Solicitați elevilor să urmărească, în același timp, cele două tabele și să-și noteze impresii despre cum s-au achitat vorbitorii de roluri și responsabilități. Discutați cu clasa cele observate.

Având în vedere că va fi destul de dificilă încadrarea într-o singură oră, puteți renunța la **Activitatea 8.3. Folosiți exercițiul 2 din Aplicații pentru o scurtă recapitulare.*

Folosiți întrebările recapitulative din Aplicații, pct.1, pentru fixarea acestor cunoștințe.

Pentru ora 4 (Despre intervenții)

Activitatea 8.4. (Rolul și regulile intervențiilor: 40 minute)

Prezentați rolul intervențiilor, ca și regulile de utilizare (vezi secțiunea *Intervenții* din manual.)

Propuneți o moțiune și cereți-le elevilor, grupați în echipe de câte 5, să construiască un discurs de 3 minute, pe care apoi să îl prezinte în fața colegilor unul dintre membrii echipei. Trebuie încurajați și cei mai timizi să țină discursul. Pentru redactarea discursului, se acordă un timp de 10 minute.

Înainte de prezentarea discursurilor, profesorul spune că elevii trebuie să ceară cât mai multe intervenții în timpul susținerii pledoariilor, iar cel care susține discursul să le preia pe toate. Dacă nivelul elevilor încă nu permite un asemenea „asediu” de întrebări, cereți-le vorbitorilor să accepte 2-4 intervenții, așa cum se specifică în *activitatea 4* din secțiunea *Aplicații*.

Se susțin discursurile „presărate” cu intervenții. Profesorul este observator și nu intervine decât dacă elevii devin indisciplinați sau dacă apar conflicte între ei.

În completarea acestei activități, folosiți un discurs al unui vorbitor celebru (de exemplu, discursul Maicii Tereza cu prilejul decernării Premiului Nobel pentru Pace, decembrie 1979, sau discursul lui Martin Luther King Jr. rostit în Memphis, Tennessee pe 3 aprilie 1968). Cereți-le elevilor să citească textul, iar apoi să noteze cât mai multe intervenții pe care le-ar adresa dacă discursul ar fi susținut în cadrul unui meci de dezbateri. Aceasta e *activitatea 3* din secțiunea *Aplicații*, și o puteți seta ca temă pentru acasă.

Activitatea 8.5. (Rolul și regulile intervențiilor: 10 minute)

Evaluati, împreună cu elevii, calitatea întrebărilor, strategiile urmate etc. și punctați câteva concluzii care ar trebui să arate așa:

- întrebările puse trebuie să producă răspunsuri sub formă de afirmații și nu răspunsuri monosilabice (da/nu);
- întrebările să aibă un scop precis – forțarea oponentului să ofere singur piste de contraargumentare a propriilor idei;
- răspunsurile trebuie să fie politicoase.

Pentru ora 5 (Utilizarea flow-lui)

Activitatea 8.6. (Luarea de notițe 1: 5 minute)

Urmăriți împreună cu elevii tutorialul ARDOR **Consemnarea dezbaterii** (<https://www.youtube.com/watch?v=fC3ILR4z5Zc>).

Activitatea 8.6. (Luarea de notițe 2: 40 minute)

Deoarece luarea de notițe în mod eficient este o bună modalitate de a actualiza care sunt rolurile vorbitorilor, urmăriți și o dezbateri – de exemplu Materialul de pregătire Tinerii Dezbate (<https://www.youtube.com/watch?v=ruSVfUxLzZM>).

Instruiți elevii să țină un flow al dezbaterii în echipe de câte 4 elevi (fiecare membru va ține o parte din flow corespunzătoare câte unui discurs afirmator și câte unui discurs negator). Cei care nu vor ține flow-ul vor discuta în ce măsură fiecare vorbitor și-a îndeplinit responsabilitățile specifice.

Activitatea 8.6. (Procesare roluri vorbitori: 5 minute)

Echipele vor comunica într-o discuție liberă concluziile lor cu privire la rolurile vizionate.

Anexe

Anexa 1 – Rolurile vorbitorilor

GUVERN 1	OPOZIȚIE 1	GUVERN 2	OPOZIȚIE 2	GUVERN 3	OPOZIȚIE 3	REPLY OPOZIȚIE	REPLY GUVERN
Intro*	Intro*	Intro*	Intro*	Intro*	Intro*	Intro*	Intro*
Definiții	Răspuns la definiții	Răspuns la definiții **	Răspuns la definiții **	Răspuns la definiții **	Răspuns la definiții **		
Diviziunea cazului echipei și a discursului propriu	Diviziunea cazului echipei și a discursului propriu	Diviziunea discursului propriu	Diviziunea discursului propriu	Diviziunea discursului propriu	Diviziunea discursului propriu	Diviziunea discursului propriu	Diviziunea discursului propriu
Argumente	Contra-argumente	Resușiner e	Contra-argumente (Reîntărire a contra-argumentelor)	Resușiner e	Resușiner e	Sumarizar e dezbatere	Sumarizar e dezbatere
	Argumente	Contra-argumente	Resușiner e	Contra-argumentare	Contra-argumentare	Sumarizar e dezbatere	
		Argumente	Contra-argumente	Argumentare			
			Argumente				
Concluzie/ Sumarizar ea discursului propriu	Concluzie/ Sumarizar ea discursului propriu	Concluzie/ Sumarizar ea discursului propriu	Concluzie/ Sumarizar ea discursului propriu	Concluzie/ Sumarizar ea discursului propriu	Concluzie/ Sumarizar ea discursului propriu	Concluzie/ Sumarizar ea discursului propriu	Concluzie/ Sumarizar ea discursului propriu

NOTE:

Cu excepția diviziunii cazului, elementele în galben sunt elemente de discurs, nu de format.

*În unele cazuri, introducerea poate fi înlocuită cu diviziunea discursului

** Definiții: dincolo de vorbitorii 1, doar dacă este absolut necesar

*** Sumarizarea discursului la replies trebuie gândită în funcție de timpul avut la dispoziție și ce s-a zis în discurs. Introducerea și concluzia sunt elemente de discurs, nu de format.

Anexa 2 – Responsabilitățile vorbitorilor în formatul de dezbateri World Schools Style (WSS)

Vorbitor	Datorii clare	Argumente noi	Exemple Noi	Contra-argumentare	Ce nu are voie să facă
Guvern 1	- să interpreteze rezonabil moțiunea; - să prezinte cazul guvernului și împărțirea argumentelor; - să prezinte partea sa de caz.	- tot ce este prezentat în discursul său este material nou.	- tot ce este prezentat în discursul său este material nou.	- fiind primul discurs nu poate fi vorba de contra argumentare	- să nu anunțe argumentele colegilor săi; - să interpreteze nerezonabil moțiunea; - să nu ofere niciun exemplu pentru argumentele susținute
Opoziție 1	- să răspundă, dacă e nevoie, interpretării moțiunii date de G1; - să explice diferențele fundamentale între cazurile guvernului și opozant; - să anunțe împărțirea argumentelor; - să își prezinte partea sa de caz.	- este necesar să aducă în discuție material nou (chiar dacă joacă un caz pur de atac, ideile folosite trebuie să aibă propria substanță).	- recomandat și necesar.	- obligatorie.	- să ignore cazul guvernului; - să nu anunțe împărțirea argumentelor; - să nu ofere niciun exemplu pentru argumentele susținute.
Guvern 2	- să răspundă atacurilor opoziției; - să atace argumentele opoziției; - să prezinte partea sa de caz.	- este absolut necesar să aducă un argument nou, relevant cazului guvernului.	Recomandat și necesar.	- obligatorie.	- să nu aducă exemple noi; - să nu prezinte un argument nou constructiv; - să ignore cazul sau contra-argumentarea opozantă.
Opoziție 2	- să reconstruiască atacul asupra cazului guvernului; - să atace argumentul vorbitorului 2 al guvernului.	- este recomandat.	Recomandat și necesar.	- obligatorie.	
Guvern 3		- Nu este obligatoriu dar posibil	Recomandat.	- obligatorie.	
Opoziție 3		- nu este recomandat, iar dacă se întâmplă, ar trebuie să fie un argument minor.	Recomandat.	- obligatorie.	
Discursurile conclusive	- să prezinte concluzia din punctul de vedere al echipei sale; - să evidențieze cele mai importate puncte ale echipei sale.	- este interzis.	- posibil.	- fără a aduce vreo idee nouă în discuție.	- să nu discute detalii; - să nu aducă argumente noi.

Unitatea de învățare 9: Construcția cazurilor

Obiectivele unității de învățare:

- Să identifice și să aplice diverse metode de abordare inițială a unei moțiuni/teme (mind mapping, brainstorming, brainstorming ghidat etc.)
- Să identifice și să utilizeze diferite tehnici de documentare (tehnici de căutare pe internet, alcătuire de fișe etc.)
- Să identifice tipuri de moțiuni
- Să utilizeze structura unui caz în construcția de cazuri pentru diferite moțiuni, alături de echipa proprie

Metode și mijloace utilizate:

- Mind mapping
- brainstorming
- Turul galeriei
- Explicația
- Demonstrația
- Documentarea
- Exercițiul
- Analiza
- Problematizarea
- Conversația euristică
- Sistematizarea
- Procesarea
- Post-it
- Flip-chart
- Pixuri
- Markere, decupaje, lipici
- Anexa – Tipuri de moțiuni
- Anexa - Mindmapping
- Anexa – Construcția cazului
- Anexa – Filosofia cazului
- Videoproiector, laptop, ecran , conexiune internet

Durata: 3 ore (3 săptămâni)

Sumar

Pentru ora 1: (Dezvoltăm concepte)	Pentru ora 2: (Dezvoltăm concepte)	Pentru ora 3: (Clasificăm moțiuni)	Pentru ora 4: (Construcție de caz I)	Pentru ora 4: (Construcție de caz II)
• Activitatea 9.1. (Mindmapping Abordarea temei unei moțiuni: 25 minute) • Activitatea 9.2. (Turul Galeriei: 25 minute)	• Activitatea 9.3. (Documentarea pentru o moțiune - tutorial: 10 minute) • Activitatea 9.4. (Documentarea pentru o moțiune - practică: 25 minute) • Activitatea 9.5. (Documentarea pentru o moțiune – Turul galeriei: 15 minute)	• Activitatea 9.6. (Tipuri de moțiuni - Tutorial: 15 minute) • Activitatea 9.7. (Tipuri de moțiuni - practică: 15 minute) • Activitatea 9.8. (Tipuri de moțiuni - discuție: 20 minute)	• Activitatea 9.10. (Construcție de caz - tutorial: 5 minute) • Activitatea 9.11. (Construcție de caz guvern- practică: 30 minute) • Activitatea 9.12. (Construcție de caz guvern– prezentare caz: 15 minute)	• Activitatea 9.13. (Construcție de caz opoziție- practică: 20 minute) • Activitatea 9.13. (Construcție de caz opoziție- prezentare: 15 minute) • Activitatea 9.13. (Construcție de caz opoziție- reconstrucție: 15 minute)

Activități

Pentru ora 1: (Dezvoltăm concepte I)

Activitatea 9.1. (Mindmapping. Abordarea temei unei mișcări: 25 minute)

O bună metodă de a începe analiza unei mișcări este un exercițiu de mindmapping. Împărțiți clasa în grupe de 4-5 elevi. Explicați elevilor în ce constă metoda (**Anexa - Mindmapping**). Apoi fiecare echipă va avea la dispoziție 30 de minute să realizeze o „hartă” – un poster pe o foaie de flip-chart/foaie A3 cât mai sugestivă și mai ramificată pentru teme precum: *violența în școli; discriminarea în școli; protejarea animalelor împotriva cruzimii oamenilor; uniforme școlare.*

Activitatea 9.2. (Turul Galeriei: 25 minute)

Apoi, fiecare echipă își desemnează un reprezentant care să prezinte posterul realizat și să noteze ideile pe care le vor aduce în plus vizitatorii standului, în timp ce ceilalți membri ai echipe pornesc să facă turul galeriei, aducând idei noi la fiecare poster realizat de celelalte echipe. Păstrați posterele cel puțin până la următoarea oră. Veți mai avea nevoie de ele.

Pentru ora 2: (Dezvoltăm concepte II)

Activitatea 9.3. (Documentarea pentru o mișcare - tutorial: 10 minute)

Se urmărește tutorialul Building Arguments (ARDOR) despre documentare: <https://www.youtube.com/watch?v=LQY1QJ3Ybkk>

Activitatea 9.4. (Documentarea pentru o mișcare - practică: 25 minute)

Împărțiți clasa în grupe de 4-5 elevi. Distribuiți către echipe mișcări formulate în jurul temelor de la exercițiul de mind mapping din ora precedentă (Ex: *Uniformele școlare ar trebui să fie obligatorii; Ar trebui introduse măsuri de toleranță zero pentru discriminarea în școli; Ar trebui introduse pedepse mai aspre pentru acte de cruzime împotriva animalelor; Ar trebui introduse măsuri de toleranță zero pentru violența în școli*) și încurajați elevii să își completeze „hărțile” realizate la prima parte a exercițiului cu fișe de documentare alcătuite în urma sugestiilor oferite în tutorial.

Activitatea 9.5. (Documentarea pentru o mișcare – Turul galeriei: 15 minute)

Solicitați echipelor să-și desemneze un reprezentant care să prezinte posterul realizat și accentuând noutățile survenite în ora curentă în timp ce ceilalți membri ai echipe pornesc să facă turul galeriei, aducând idei noi la fiecare poster realizat de celelalte echipe. Păstrați posterele cel puțin până la următoarea oră. Veți mai avea nevoie de ele.

Pentru ora 3: (Clasificăm mișcări)

Activitatea 9.6. (Tipuri de mișcări - Tutorial: 15 minute)

Urmăriți împreună cu elevii tutorialul Building Arguments (ARDOR) despre tipurile de mișcări:

<https://www.youtube.com/watch?v=coINBDl0XFA&list=PLMtXgyLQAN08LNNFiriQ6dA7pwbIC8O8u&index=6>

Prezențați, suplimentar, moțiunile factuale (v. capitolul 8 din *Manualul Elevului – secțiunea Ce conține cazul prima facie*, punctul c).

Activitatea 9.7. (Tipuri de moțiuni - practică: 15 minute)

Împărțiți clasa în grupe de 4-5 elevi. Distribuiți fiecărei grupe liste de moțiuni. Solicitați elevilor să clasifice moțiunile primite în moțiuni de valoare, moțiuni factuale și moțiuni de strategie. Cereți echipelor, de asemenea, să-și motiveze alegerea. Elevilor li se pune la dispoziție și **Anexa – Tipuri de moțiuni**.

Profesorul poate alcătui o listă de moțiuni consultând site-ul

http://dbp.idebate.org/ro/index.php/Teme_de_Dezbateri_sau_anexa_prezentului_material.

Activitatea 9.8. (Tipuri de moțiuni - discuție: 20 minute)

Discutați soluțiile echipelor. Discutați de ce au apărut diferențe de interpretare. Oferiți soluții pentru clarificarea completă a celor trei criterii.

Pentru ora 4: (Construcție de caz I)

Activitatea 9.10. (Construcție de caz - tutorial: 5 minute)

Urmăriți, împreună cu elevii, tutorialul Building Arguments despre construcția cazului <https://www.youtube.com/watch?v=c-rudgCSCZY>. Alternativ, prezentați modul de construire a cazului, folosind informația din capitolul 9, secțiunea *Etapele construcției de caz*. Folosiți exemplificarea din manual în cazul în care întâmpinați dificultăți de înțelegere din partea clasei. Ca demers sintetic, folosiți cerințele din secțiunea *Aplicații* pentru a clarifica procedura în construcția de caz.

Activitatea 9.11. (Construcție de caz guvern- practică: 30 minute)

Împărțiți clasa în echipe (de maxim 4 membri). Oferiți echipelor câte o moțiune simplă și puneți la dispoziție anexele despre **Construcția cazului** și despre **Filosofia cazului**. Solicitați fiecărei echipe să alcătuiască un caz afirmator. Dacă aveți astfel de resurse, ar fi de preferat ca în fiecare echipă să existe un instructor / debater experimentat care să monitorizeze activitatea și să ofere ajutor. De asemenea, ar fi de folos să se propună o moțiune abordată deja la exercițiile anterioare, așa încât o mare parte din etapa de brainstorming, analiză a moțiunii și cercetare să fie deja realizată. Cazul se scrie schematic pe o foaie de flipchart/A3, urmând a fi prezentat de un membru al echipei.

Activitatea 9.12. (Construcție de caz guvern– prezentare caz: 15 minute)

Solicitați fiecărei echipe, printr-un reprezentant, să-și prezinte în 2-3 minute cazul.

Pentru ora 4: (Construcție de caz II)

Activitatea 9.13. (Construcție de caz opoziție- practică: 20 minute)

Informați echipele (aceleași echipe) că vor folosi cazurile realizate în ora precedentă. Fiecare echipă primește un caz afirmator realizat de o altă echipă și notează în josul foi de flip-chart/A3 idei de contraargumentare al acelui caz.

Activitatea 9.13. (Construcție de caz opoziție- prezentare: 15 minute)

Solicitați fiecărei echipe, să prezinte printr-un reprezentant, cazul opoziției, în 2-3 minute.

Activitatea 9.13. (Construcție de caz opoziție- reconstrucție: 15 minute)

Apoi, cazurile revin la echipele care le-au alcătuit inițial. Pe o altă foaie de flipchart echipa își reface cazul, folosindu-se de ideile de contraargumentare sugerate de colegi. La final, fiecare echipă își prezintă cazul îmbunătățit.

*Este evident că, pentru clasele mari, încadrarea în timp este imposibilă. În astfel de situații suplimentați activitatea cu încă o oră.

Anexe

Anexa 1 – Tipuri de moțiuni

În funcție de ceea ce propune o moțiune, ea se abordează diferit, cele mai întâlnite situații fiind moțiunile care propun o schimbare (*moțiuni de strategii/ policy*) sau moțiunile care pun în balanță două valori, fiecare echipă susținând că o anumită valoare ar trebui să aibă întâietate față de cealaltă (*moțiune de valoare*).

O *moțiune de strategie* se recunoaște după prezența, în moțiune, a unor termeni ca „ar trebui” sau „legalizare”. Totuși, nu toate moțiunile care conțin sintagma „ar trebui” sunt moțiuni de strategie. O moțiune de strategie presupune ideea de *schimbare*, reprezentând un curs potențial de acțiune.

Exemple de moțiuni de strategie:

- Discursurile xenofobe ar trebui interzise.
- Prezervativele ar trebui distribuite gratuit în școli.
- Drogurile ușoare ar trebui legalizate.

Moțiunile de strategie se pledează pornind de la trei etape necesare care trebuie investigate:

- motivul schimbării propuse (problema și cauzele acesteia);
- elaborarea unui plan specific propus pentru rezolvarea problemei;
- consecințele schimbării propuse (avantaje – altele decât rezolvarea problemei – și posibile dezavantaje).

În cazul moțiunilor de strategie, filosofia cazului răspunde la întrebarea: „Ce urmărește echipa afirmatoare atunci când propune această schimbare?” sau, mai precis: „Ce valoare vrea să obțină echipa afirmatoare prin implementarea acestei schimbări?”

Structura unui caz afirmativ pentru o astfel de moțiune poate urma un tipar anume, în funcție de elementele amintite mai sus. Abordarea clasică este cea de tipul Need – Plan – Advantage.

- se identifică starea actuală a lucrurilor (Status Quo);
- se identifică problema și se investighează cauzele. Echipa trebuie să demonstreze că problema este răspândită, semnificativă și să nu se poată rezolva în condițiile status-quo-ului actual;

- se propune sau se are în vedere un plan și se explică în ce fel acesta rezolvă problema. Chiar dacă planul nu se prezintă în toate detaliile sale, echipa afirmatoare trebuie să știe în orice moment al dezbaterii să răspundă la întrebările acestea:

- Ce se va face? (mandatul);
- Cine va face? (agentul);
- Cum se va face? (mijloacele/ strategiile folosite);
- Care vor fi resursele implicate?;
- Când se va face/pe ce perioadă va fi implementat planul?;
- Se arată ce alte avantaje aduce stării actuale a lucrurilor. De reținut că avantajele trebuie să fie altele decât rezolvarea problemei.

O moțiune de valoare pune în balanță două situații sau două valori, dintre care una trebuie să aibă întâietate. Este necesară atunci o a treia valoare, spre care se tinde, și din perspectiva căreia se pun în balanță cele două situații, pentru a le ierarhiza. Pentru a clarifica modul de abordare a moțiunii de valoare, se poate porni de la o situație simplă, din viața de zi cu zi. De exemplu, la întrebarea: „e mai bine să cumperi un lucru ieftin sau un lucru costisitor?” răspunsul variază în funcție de o a treia valoare, care trebuie definită. Dacă urmărim o achiziție eficientă și durabilă, răspunsul ar putea să fie: „un lucru de calitate, chiar dacă e costisitor”. Dacă urmărim să rezolvăm o nevoie imediată și probabil nerecurentă, economisind bani, răspunsul s-ar putea să fie: „un lucru ieftin, care să funcționeze doar în această situație”. Altfel spus, la întrebări care conțin ideea de: „ce e mai bine?”, „ce e de preferat?” putem răspunde doar după ce am răspuns la o altă întrebare: „Mai bine din ce punct de vedere?”. Această a treia valoare, din prisma căreia se pun în balanță cele două situații sau valori din moțiune, stă la baza filosofiei cazului afirmator.

Anexa 2 – Filosofia cazului

Filosofia cazului unei dezbateri este valoarea propusă de o echipă, în jurul sau pe baza căreia se construiește întregul caz. Pentru ca demersul unei echipe să fie coerent și unitar, este indicat ca fiecare membru al echipei, la rândul său, să facă referire la filosofia cazului, arătând în ce fel argumentele aduse în discursul său o susțin. Filosofia cazului este, așadar, un *fir roșu* al demersului echipei. Altfel, există riscul ca discursurile membrilor unei echipe să pară trei contribuții individuale, în care fiecare își exprimă părerea despre aceeași moțiune. În funcție de filosofia cazului, se va evalua relevanța demersului echipei.

Într-o dezbaterie de valoare, filosofia cazului reprezintă unitatea de măsură pentru a judeca efectele pozitive și cele negative ale unei situații, sau pentru a pune în balanță două valori care intră în conflict. Într-o dezbaterie de strategie, filosofia cazului este valoare către care se tinde, iar planul propus de afirmator este modalitatea de atingere a respectivei valori/respectivului scop.

O filosofie a cazului bine aleasă trebuie să respecte câteva *principii generale*:

- **să fie diferită de o simplă reformulare a moțiunii**: de multe ori echipele sunt tentate să aleagă drept criteriu tocmai ceea ce au demonstrat că este de dorit. Într-o dezbaterie ca „Siguranța națională este mai importantă decât protejarea libertăților individuale”,

afirmatorii nu aduc nimic nou în dezbateri alegând drept filosofie de caz „siguranța populației”;

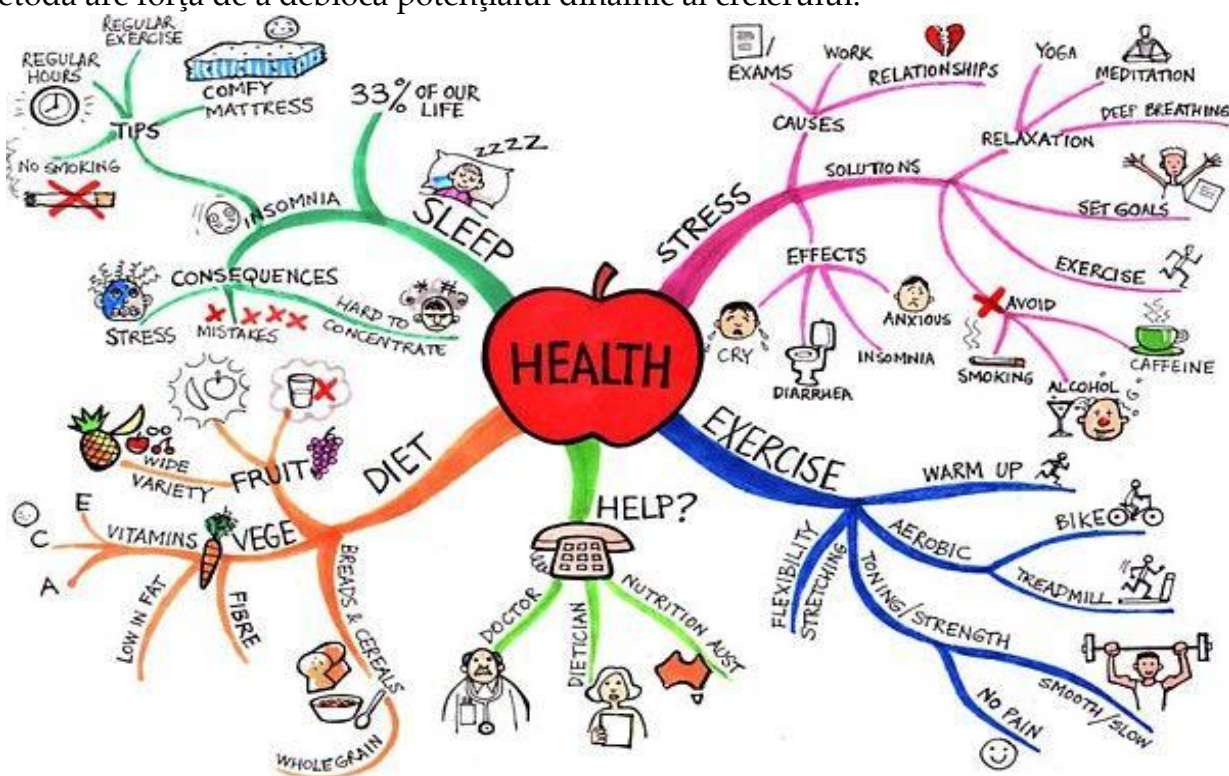
- **să fie specifică:** o altă tendință este adoptarea unui criteriu cu care toată lumea poate fi de acord și la care se poate ajunge într-o mulțime de moduri, nu doar prin cazul afirmator/negator, cel mai cunoscut exemplu în acest sens fiind „bunăstarea populației”;

- **să fie o valoare elementară și de dorit:** criteriul sau scopul trebuie să fie expresia evidentă a unei valori de bază; dacă echipa adversă trebuie să vă întrebe de ce doriți „o educație corectă” în calitate de afirmatori ai mișcării „Cenzura formelor de expresie artistică e justificată”, poate e cazul să vă întrebați care e adevărata miză sau filosofie a cazului vostru; „protejarea copiilor” poate fi, în acest sens, o valoare mult mai adecvată, ce poate fi înțeleasă mai ușor și de către echipa adversă.

Anexa 3 – Mind mapping

Mind mapping este o metodă foarte eficientă de „a scotoci” după informații ascunse în creierul nostru. Este o modalitate logică și creativă de a lua notițe și de a le organiza într-un fel de hartă a ideilor. De obicei, o astfel de hartă se organizează pornind de la un cuvânt/ o idee centrală, de la care „iradiază” idei secundare, plasate în hartă cu ajutorul unor linii, săgeți, culori sau simboluri. Astfel, o listă lungă și monotona de informații nesistematizate se transformă într-o diagramă colorată, ușor de reținut, care se potrivește cu modul natural în care funcționează creierul.

O astfel de hartă e comparabilă cu harta unui oraș: în centrul orașului este ideea principală, iar arterele care pornesc din centru sunt mai importante sau mai puțin importante, întocmai ca străzile mai mare sau mai mici din oraș. Anumite imagini sau simboluri pot marca obiective de interes sporit – adică idei deosebit de relevante. Această metodă are forța de a debloca potențialul dinamic al creierului.

Anexa 4 – Brainstorming și structura cazului

1. Brainstorming. Întrebări ajutătoare în etapa de brainstorming

Tehnica *brainstorming* (furtuna de idei) constă în încercarea unei echipe de a genera cât mai multe idei, într-o primă fază și, apoi, o selecție critică a celor mai valoroase idei din mulțimea inițială.

• Etapa I

Se notează cât mai multe idei, fără a cenzura/critica nimic. Pentru ca această etapă să fie cât mai eficientă, în cazul brainstormingului pentru o moțiune, acest exercițiu poate fi ghidat de următoarele întrebări:

1. Care este problema pe care vrem să o rezolvăm aplicând ceea ce susține moțiunea? (care este situația actuală? Cât de gravă este problema? Care sunt cauzele care generează problema?)
2. Soluția propusă de moțiune este cea mai eficientă?
3. Avem resursele necesare implementării soluției propuse de moțiune?
4. Soluția propusă de moțiune este morală?
5. Cel care trebuie să pună în practică soluția este legitim?
6. Cine este afectat de problemă? Dar de soluție? Cum?

• Etapa II – prioritizare și căutarea valorii

Așa cum se poate observa, în cadrul unui caz nu avem nevoie doar de argumente, ci și de identificarea filosofiei de caz, adică acea valoare pe care moțiunea o poate evidenția, spori sau îmbunătăți. Alegem o valoare și, pe baza ei, ne construim cazul folosind ca argumente tocmai răspunsurile la setul de întrebări. (vezi **Anexa – Filosofia cazului**)

• Etapa III – scrierea argumentelor (SEXI)

Acum avem la dispoziție 2 - 3 argumente în formă incipientă. Avem, din fiecare, doar afirmația inițială (**A**). Fiecăreia dintre afirmații trebuie să-i adăugăm un raționament (**R**), eventual dovezi (**D**), câteva exemple care să-l ilustreze pe argument ca fiind relevant pentru realitate (**E**), și, preferabil, o subliniere a importanței argumentului pentru susținerea sau respingerea moțiunii (impactul – **I**). O altă modalitate de a ne structura argumentele este descrisă de acronimul SEXI: spune (**S**), explică (**EX**), ilustrează (**I**) sau arată impactul (**I**).

2. Structura de caz

Structura de caz pe care debaterii trebuie să o obțină arată astfel: **Definiții**: Nu definiția din dicționar a fiecărui cuvânt, ci mai degrabă ce înțelege echipa că înseamnă termenii sau noțiunile cheie ale moțiunii.

(Opoziția se va referi la definiții doar dacă i se pare că definițiile oferite de guvern nu lasă loc unei dezbatere corecte).

Filosofia de caz: fiecare echipă trebuie să urmărească un „fir roșu” al abordării moțiunii, și fiecare vorbitor va face referire în discursul său, la această idee majoră. (vezi **Anexa – Filosofia cazului**).

Argumente: primul vorbitor al Guvernului ar trebui să anunțe minim două argumente ale sale și argumentul al celui de-al doilea vorbitor. Primul vorbitor al Opoziției ar trebui să anunțe argumentul său și argumentul al celui de-al doilea vorbitor. Argumentele prezentate de primul vorbitor ar trebui ca, dacă ar fi crezute în întregime, să demonstreze moțiunea (cazul *prima facie*). Argumentul adus de cel de-al doilea vorbitor ar trebui să încerce să demonstreze moțiunea într-un nou mod.

3. Ideile adversarilor: Nu în ultimul rând, trebuie identificate ideile la care este probabil să apeleze echipa adversă. Trebuie pregătite răspunsuri pertinente la argumentele probabile ale adversarilor. De asemenea, forța argumentelor proprii poate fi verificată prin a testa cât de ușor ar fi pentru echipa adversă să le contraargumenteze.

Bibliografie și referințe web

1. ***, *Manual de dezbateri academice*, Iași: Editura Polirom, 2002;
2. ***, The Editors of IDEA - *The Debatatabase Book. A Must-Have Guide for Successful Debate*, International Debate Education Association, 2003
3. Aristotel, *Retorica*, București: Editura IRI, 2004;
4. Cheshier, David M., *25 Tips for Taking a Better Flowsheet*, disponibil la: <https://debate.uvm.edu/NFL/rostrumlib/CheshierNov00.pdf>
5. Cozma, Carmen, *Elemente de etică și deontologie*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1997;
6. Craig R. Smith, David M. Hunsaker, *The Bases of Argument – Ideas in Conflict*, Bobbs-Merill Inc., 1972
7. Driscoll, William, *Karl Popper: Manual de Dezbateri Academice*, Ed. Polirom, 2002, trad. Viorel Murariu
8. Lo Cascio, V., *Gramatica argumentării. Strategii și structuri*, Editura Meteora Press, 2002;
9. Lucas, Stephen E., *Arta de a vorbi în public*, Iași, Ed. Polirom, 2014
10. Perelman, Chaim, *Tratat de argumentare. Noua retorică*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2012;
11. Rybacki, K; Rybacki, D., *O introducere în arta argumentării. Pledarea și respingerea argumentelor*, Iași, Editura Polirom, 2004;
12. Huber, Robert B. with Snider, Alfred C. – *Influencing through Argument*, International Debate Education Association, 2005;
13. Toulmin, Stephen, *An Introduction to Reasoning*, New York: Macmillan Publishing, 1984;
14. Trapp, Robert (coord.), CDEN, *Textbook: Building Global Relations Through Debate*, 2015, disponibil la: https://debate.uvm.edu/dcpdf/Trappetal_BuildingGlobalRelationsThroughDebate.pdf

Alte surse web:

- Site ARDOR: <http://ardor.org.ro/>
- Site IDEA: <http://idebate.org/>
- World Schools Style: <http://www.schoolsdebate.com/guides.asp>
- <http://www.umuc.edu/writingcenter/onlineguide/tutorial/chapter4/ch4-05.html>
- <http://socioumane.ro>
- https://willamette.edu/cla/china_debate/curriculum/cden_textbook/
- <http://www.ai.rei.ase.ro>
- *Online Guide to Writing and Research*, disponibil la: <http://www.umuc.edu/writingcenter/onlineguide/tutorial/chapter4/ch4-05.html>
- *Evaluarea credibilității sursei*, disponibil la: https://www.youtube.com/results?search_query=Evaluate-the-Credibility-of-a-Source
- British Parliamentary: http://www.britishdebate.com/universities/resources/guide_deane.pdf